

Roots@Groningen

VOORHEEN HUPPELDEPUP

Afdelingsorgaan Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling **Groningen** - jaar **2011** - jaargang **18** - nr. **2**

Roots@Groningen

wordt uitgegeven door de NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) afdeling Groningen en verschijnt drie keer per jaar.

Abonnementen

Roots@Groningen wordt gratis toegestuurd aan de leden van de NGV afdeling Groningen.

Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren middels een bijkomend of gezinslidmaatschap (à € 9,00 per afdeling/lidmaatschap) van de afd. Groningen.

Dit kunt u aanvragen bij de landelijke ledenadministratie: NGV, Postbus 26, 1380 AA te Weesp.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de afdelingssecretaris.

Andere belangstellenden kunnen een los abonnement nemen op Roots@Groningen door overmaking van een bedrag van € 9,00 op girorekening 556 30 62 t.n.v. NGV afdeling Groningen te Ten Boer onder vermelding van 'Abonnement Roots@Groningen'.

Opzeggen van losse abonnementen schriftelijk **vóór 1 november** van het lopende jaar.

Oude nummers en jaargangen

Losse nummers 2007 t/m 2010 kosten € 3,00 en volledige jaargangen € 9,00, inclusief porto.

Losse nummers van eerdere jaargangen, voor zover voorradig, kosten € 1,00 per stuk en volledige jaargangen € 2,00. Dit alles bij afhalen en dus exclusief porto.

Deze kunnen besteld worden door het verschuldigde bedrag over te maken op de hierboven genoemde girorekening o.v.v. de gewenste nummers en/of jaargangen.

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen krijgen een auteursexemplaar. Meerdere exemplaren te verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

Kopij voor Roots@Groningen

Kopij voor het volgende nummer uiterlijk **half juli 2011** toesturen aan het redactieadres:

Snelliusstraat 28, 9727 JN Groningen

of via e-mail redactie@groningen.ngv.nl.

Enige spelregels

- Auteurs van artikelen en genealogische publicaties geven door het inzenden toestemming tot publiceren in zowel Roots@Groningen als op de website van de NGV-afdeling Groningen, tenzij de auteur bij inzending uitdrukkelijk een voorbehoud maakt.
- Het spreekt vanzelf dat kopij grotendeels betrekking dient te hebben op Groningen.
- Bij voorkeur insturen via e-mail, op floppy (met een afdruk) of duidelijk geschreven/getypt.
- Hoewel we uiteraard blij zijn met elke inzending, worden meerdere bijdragen van één inzender verspreid over diverse nummers van Roots@Groningen.
- Artikelen kunnen door de redactie (na overleg met de auteur) worden bewerkt/ingekort.

Verantwoordelijkheden

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de stukken die zijn voorzien van een naam.

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren, te redigeren, in te korten en enigszins aan te passen evt. in samenspraak met de schrijver van het artikel.

Eerder en elders gepubliceerde artikelen worden niet geplaatst.

Artikelen worden opgenomen in volgorde van ontvangst en/of belangrijkheid, dit alles ter beoordeling van de redactie.

Advertenties

Indien u een advertentie wilt laten opnemen in de volgende Roots@Groningen, wordt u uitgenodigd te informeren naar de zeer interessante advertentietarieven bij de penningmeester.

Advertenties met een genealogische inhoud (door de redactie te bepalen) en een lengte van maximaal 10 regels kosten € 5,00 voor leden en € 8,50 voor niet-leden. Maximaal één plaatsing per jaar. Indien gewenst kan de advertentie tevens op het "prikbord" van onze website worden geplaatst voor € 2,50 extra. Totaal derhalve voor € 7,50, resp. € 11,00.

Website NGV afdeling Groningen:

<http://groningen.ngv.nl>

Inhoud Roots@Groningen

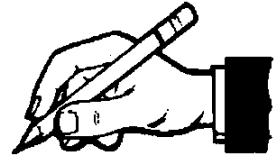
Voorwoord	33
Afdelingsprogramma + Agenda .	34
Mededelingen	34
Genealogisch voorstellen.	35
Bestuur en Beleid	36
Naamslijsten XXVI, Ackertallen	
Veendam, 1690.	38
Hobby uit hobby: Koos Gräper. . .	39
Bijzonder geval BS.	41
Een valse overlijdensakte	42
Aaltien Bunt: did she live twice? . .	43

april 2011, jaargang 18 nr. 2

Grietjen Jans Noorthoff.	45
Geesje Roelfs Rammeler en Jan Jans Hoiman	48
Een schip afgeloopen	52
Interview met Mirjam de Jonge . .	58
Allem@@l digit@@l (nr. 33).	60
Boekenrubriek	64
Vragenrubriek	66
Correcties, reacties etc.	67
Nieuws van de archieven.	67
Bij de voorplaat en achterkant . .	68

Voorwoord

Klaas Niemeijer, redacteur

Voor u ligt het tweede nummer van 2011. De redactie heeft haar best gedaan om er een interessant en gevarieerd nummer van te maken. We konden weer voor een belangrijk deel putten uit bijdragen, die lezers ons toestuurden. Daarvoor onze dank. En.....blijft u alstublieft bijdragen insturen! Zo blijft het een afdelingsblad van, voor en door lezers.

Met de komst van Tobias Wagenaar is de redactie weer uitgebreid tot vier personen. Als medeafgevaardigde van het bestuur heeft Tobias naast Johan Waterborg zitting in de redactie. Al jaren geeft Tobias invulling aan de functie van contactfunctionaris binnen de NGV-afdeling Groningen. In verband met de verhuizing van de afdelingssecretaris Eilko van der Laan naar Twente neemt Tobias ook die functie tijdelijk waar.

Het volgende nummer is het laatste nummer waarvan de omslag door Antonia Veldhuis is ontworpen. We melden dit alvast. Ongetwijfeld wordt in het volgende nummer daaraan meer aandacht besteed. We denken aan een steviger omslag met een voorzijde die voor een aantal jaren kan worden gebruikt. De reactie heeft de luxe om kennis te nemen van de afdelingsbladen van andere regio's, en zo zijn in de loop van de tijd wat ideeën ontstaan.

Een punt wat ook speelt is de naam van ons afdelingsblad. Persoonlijk vind ik de naam *Roots@Groningen* niet zo erg aansprekend voor een blad van de NGV-afdeling Groningen. Er zijn meer kritische geluiden over deze naam geweest, maar het is natuurlijk niet erg handig om vrij kort na de naamswijziging van de vroegere HuppelDePup weer met een verandering te komen. Maar als we nu toch bezig gaan met een andere omslag is dit misschien ook de gelegenheid om eens aan een andere naam te denken. Koos Gräper doet in de rubriek "Hobby uit Hobby" de interessante suggestie Gronealoo. Doet me naast Groningen ook denken aan chronologie en genealogie. Hoe dan ook, andere **voorstellen voor een nieuwe naam zijn welkom** en kunnen worden gezonden aan de redactie: redactie@groningen.ngv.nl.

In dit jaar en de komende jaren komen allerlei jubilea voor het voetlicht. Allereerst is het in 2011 200 jaar geleden dat de burgerlijke stand werd ingevoerd. Aan dit feit wordt ruim aandacht besteed. Het RHC Groninger Archieven heeft een loket "Lief en Leed" ingesteld: www.loketvoorliefenleed.nl. Twee bestuursleden van onze afdeling nemen actief aan dit project deel. Op RTV Noord is enige tijd aandacht aan dit project besteed en de resultaten zijn ook op de website van onze afdeling te zien. Mocht u bij uw onderzoek feiten ontdekt hebben die interessant zijn voor het loket "Lief en Leed", neem dan a.u.b. contact op via loketvoorliefenleed@gmail.com.

Verder is het in 2013 200 jaar geleden dat de latere koning Willem I in Scheveningen voet aan wal, of beter voet op het strand, zette en in 2015 bestaat het Koninkrijk der Nederlanden 200 jaar.

Afdelingsprogramma

Johan Waterborg, redacteur

Alle afdelingsbijeenkomsten in deze periode vinden plaats in de **Groninger Archieven, Cascadeplein 4 te Groningen**, in het verlengde van het Hoofdstation tussen het Emmaviaduct en het Hoornsediep; vijf minuten lopen vanaf bus- en NS-station. Toegang is gratis.

Lezing zaterdag 12 november 2011 (onder voorbehoud)

De heer Gerhard Geerken uit Eindhoven heeft zich bereid getoond om dit najaar een lezing te komen houden over **stucadoors uit Oldenburgerland** die naar Nederland zijn gekomen om te werken. In eerste instantie kwamen zij als seizoenarbeiders, maar velen van hen vestigden zich hier permanent.

Als datum voor deze lezing is onder voorbehoud zaterdag 12 november gekozen. Meer informatie en bevestiging van de datum vindt u t.z.t. op de website van onze afdeling (<http://groningen.ngv.nl>) en in de volgende aflevering van *Roots@Groningen*.

Agenda

- 21 mei **Landelijke Genealogische Dag 2011** van de NGV in de Lutherse Kerk, Hamburgerstraat 9 en ('s middags) in Het Utrechts Archief, Hamburgerstraat 24 te Utrecht. Van 9.30 tot 17.30 uur.
Thema van de dag luidt *Genealogisch Groen*, en staat in het teken van hoveniers en warmoezeniers. Nadere info via www.ngv.nl en dan **Agenda**.
- 1 okt. **13de Friese Genealogische Contactdag** in het Tresoar te Leeuwarden. Van 10.00 uur tot 16.00 uur. Thema: 200 jaar familienamen in Friesland.

Groninger Kwartierstatenboek

Op 24 mei 2008 is het **Groninger Kwartierstatenboek 3** en een cd-rom van het uitverkochte deel 1 verschenen; deze zijn beide nog verkrijgbaar.

De prijs van het **boek** bedraagt € **42,50** per exemplaar indien afgehaald. Bij verzending per post in Nederland bedraagt de prijs € **50,-** per exemplaar. De prijs voor verzending naar het buitenland, afhankelijk van de zone, op aanvraag via e-mail.

De prijs van de **cd-rom** bedraagt € **5,-** per stuk (incl. portokosten binnen Nederland).

Bestelling per e-mail van het boek en/of cd-rom heeft onze voorkeur. Daarvoor dient u het bestelformulier van onze website te downloaden of te openen, invullen en opslaan, en als bijlage te sturen naar het kwartierstaten-e-mailadres grkws3@gmail.com.

Indien inzending per e-mail niet mogelijk is, dan kunt u het bestelformulier afdrukken, invullen en per post sturen naar dhr. G. Zuidema, Zilverlaan 30, 9743 RK Groningen (telefoon 050-577 63 63).

Betaling dient te geschieden op ING-Bankrekening 55 63 062 van de NGV-afdeling Groningen te Groningen onder vermelding van 3^e Groninger Kwartierstatenboek en/of cd-rom 1^e Groninger Kwartierstatenboek en uw adres.

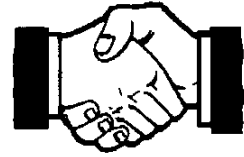
Voor betalingen uit het buitenland:

IBAN nr.: NL 38 INGB 0005 5630 62 BIC: INGBNL2A

De betaling dient uiterlijk 14 dagen na ontvangst van uw bestelling op onze rekening te zijn bijgeschreven, waarmee de bestelling definitief wordt.

Genealogisch voorstellen

Johan Waterborg, redacteur

In deze rubriek komen (nieuwe) leden aan het woord die zich voorstellen, vertellen aan welke namen ze werken en wat hun andere hobbies zijn. Wilt u zich ook voorstellen: Miltje, briefje of telefoontje naar waterborg@ziggo.nl (voor adres en telefoonnummer: zie omslag) en u staat hier een volgende keer.

De heer **Hans Vos** (hans.j.vos@gmail.com) uit Den Haag doet onderzoek naar de volgende Oldambtster families: Vos, Tonckens, Meeckens, Hittiens en Tiddinga. Het genealogisch onderzoek van de heer Vos richt zich op de geschiedenis van de eigenerven in de Groninger Ommelanden. Heraldiek is daarbij een interessant onderdeel van het onderzoek. Naast genealogie is de heer Vos ook geïnteresseerd in beeldende kunst.

“Mijn naam is **Ida Helsma-Schuiten** (idaschuiten@live.nl). Geboren en getogen in de stad Groningen en nu woonachtig in Haren. Sinds plm. 6 jaar doe ik onderzoek naar mijn voorouders van zowel mijn vaders- als moederskant. Van vaderszijde betekent dit dat ik zoveel mogelijk gegevens probeer te vinden over Schuiten en van mijn moederskant van Dellen. Ik ben er niet dagelijks mee bezig, maar vind het altijd weer leuk om iets te vinden. Heel af en toe bezoek ik de Groninger Archieven; daar heb ik samen met mijn man ook een aantal cursussen gevolgd. Ik hoop in contact te komen met mensen die ook onderzoek doen naar bovengenoemde namen. Mijn hobbies zijn o.a. fotograferen, fietsen en tuinieren.”

De heer **Zuiderhoek** (fhzuiderhoek@hotmail.com) uit Deventer doet onderzoek naar de volgende families: Sikkes, Muntendam | Hansen, Meeden | Zuiderhoek, Warf-fum | Sikke, Vellage (Duitsland).

De heer **Henk van Kappen** uit Kiel-Windeweer (henk.van.kappen@gmail.com) schrijft: “Nadat de kwartierstaten van onze grootouders zo volledig mogelijk in kaart zijn gebracht beginnen we (mijn vrouw en ik) nu met de parentelen van de stamhouders van deze families:

Van Kappen | Van Slooten (Harlinger tak) | Koning, Noordbroek | De Jager, Midwolda | Van de Kamp, Veluwe | Bos, Huizen | Straatman (Elburgse tak) | Krans, Voorst.

We gebruiken GensDataPro opgedeeld in twee afzonderlijke bestanden, zodat we tegelijk kunnen werken. Op dit moment ca. 4000 records. Voor een deel hebben we gebruik kunnen maken van eerder onderzoek, maar met behulp van de moderne middelen hebben we daar toch nog veel aanvullingen en correcties op kunnen aanbrengen. Van de familie Koning is inmiddels een deel op de site van de NGV raadpleegbaar.

Genealogie doe je niet alleen. In Groningen en Friesland hebben we het geluk dat de provinciale archieven reeds goed digitaal zijn ontsloten. Voor onderzoek in Gelderland ligt dat nog geheel anders. Daarom is mijn echtgenote lid geworden van de Vereniging Veluwse Geslachten. Voor de provincie Groningen bestaat naar mijn weten geen specifieke vereniging. Vandaar de keuze voor de NGV met haar Groninger afdeling. We hopen gebruik te kunnen maken van de kennis en de interesse die binnen de vereniging aanwezig is. Onze resultaten stellen wij graag aan andere belangstellenden beschikbaar.”

De heer **Geert Schuurman** te Balkbrug (schuurmang@planet.nl) doet al meer dan 45 jaar genealogisch onderzoek en is op sommige punten vastgelopen. De heer Schuurman is geïnteresseerd in de volgende families: Schuurman, Veendam, Wildervank & Pekela's | Smook, Nieuwe Pekela | Groenema, Nieuwe Pekela | Wristers, Eenrum & Leermens | Lubberts, Zandtstervoorwerk | Fricks, Zandtstervoorwerk | Munneke, Wildervank | Swiers, Termunten.

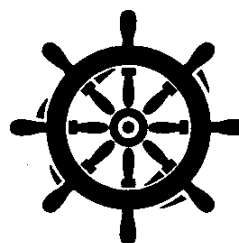
Verder is de heer Schuurman een verwoed verzamelaar, onder meer van gemberpotten, oude boeken, ansichtkaarten, postzegels, munten, sigarenbanden en lucifersmerken.

De heer **Hendrik Erenstein** uit Roden (h.erenstein@home.nl) begon in 1986 samen met zijn broer aan genealogie. Onderwerp van zijn onderzoek zijn de volgende families: Ehrenstein, Groningen & Dierdorf (Dld.) | Erenstein, met name Groningen en Drenthe | Eerenstein, Drenthe | Brands, Groningen & Drenthe | Bakker, Drenthe. De heer Erenstein is lid geworden nadat hij via de programma's GD-Win en Gensdata Pro al kennis genomen had van het bestaan van de vereniging. Na een bezoek aan het archief in Weesp leek het hem zinvol om lid te worden. Net als veel andere nieuwe NGV leden verwacht de heer Erenstein via de NGV steun en advies te krijgen bij het verdere onderzoek.

De heer **Koos Kugel** (kugeltjes@home.nl) doet sinds 10 jaar genealogisch onderzoek. Op zijn website <http://members.home.nl/kugeltjes> kunt u het resultaat hiervan vinden. De heer Kugel onderzoekt de familie Kugel, die in heel Nederland voorkomt, en de families Oosting, Oostland en Bos, die voornamelijk in de provincie Groningen voorkomen.

Bestuur en Beleid

Gerf Zuidema, voorzitter en afdelingsafgevaardigde

In ons vorige nummer hebben we drie oproepen geplaatst, t.w. voor een secretaris, een webmaster en artikelen voor het Loket voor Lief en Leed. Op alle drie hebben we positieve reacties gehad.

Als **nieuwe secretaris** heten we **Harry Timmer** uit Groningen van harte welkom. Dat hij met genealogie bezig is, wilt u graag van mij aannemen maar als u ons blad van 2009, nr. 3 (blz. 73 en 75) er nog eens op naslaat, ziet u op welke manier. Hij doet dat nog steeds en bezoekers van www.allegroningers.nl en www.genlias.nl profiteren van het werk dat hij en anderen achter de schermen verrichten om te zorgen dat wij op deze sites correcte gegevens vinden. We wensen hem veel plezier toe bij het organisatorische werk in onze afdeling.

We bedanken Eilko van der Laan voor het werk dat hij als secretaris vanaf 2008 heeft mogen doen, voor zijn inbreng in de activiteiten van onze afdeling en de prettige samenwerking. We wensen hem in Hengelo (Ov.) alle goeds toe.

We hebben ook een **nieuwe webmaster** als opvolger van Jurgen Wagenaar en dat is **Dick Uuldriks** uit Veendam. Wij heten ook hem van harte welkom in de kring van medewerkers binnen onze afdeling. Hij heeft het stokje inmiddels al overgenomen en

met zijn ervaring en kennis van de systemen is het beheer van de website in goede handen. We bedanken Jurgen voor zijn werkzaamheden als deskundig beheerder van de website. Het ga je goed in je studie en verdere loopbaan.

Onze derde oproep betrof artikelen met betrekking tot 200 jaar Burgerlijke Stand 1811-2011. Hierop mochten we veel reacties ontvangen, waarvoor onze hartelijke dank. Op de weblog www.loketvoorliefenleed.nl kunt u zien wat er uitgezonden is door TV Noord en over welke ingezonden onderwerpen een artikel is geplaatst. Helaas heeft RTV Noord het programma onverwachts geschrapt en was de uitzending over Opoe Tjadens op 22 maart de laatste. Deze, en een wel opgenomen maar niet uitgezonden, uitzending kunt u op onze weblog bekijken (klikken op "uitzending gemist" en dan kunt u ze alle 13 bekijken).

Uw inzendingen over bijzondere en opmerkelijke verhalen met betrekking tot de Burgerlijke Stand blijven welkom, evenals verhalen rondom een voorwerp zoals er een paar zijn uitgezonden. Het e-mailadres is: loketvoorliefenleed@gmail.com. Ook andere archieven, zoals Tresoar en Tilburg, hebben initiatieven genomen om aandacht te schenken aan 200 jaar Burgerlijke Stand in het grootste deel van Nederland.

Algemene Vergadering (AV) NGV van 16 april 2011

Op zaterdag 16 april hebben Henk Boels en Gert Zuidema de Algemene Vergadering van de NGV in Utrecht bijgewoond. Voor Henk was het de eerste keer dat hij dit mocht meemaken. Dank zij werkzaamheden op de voor ons cruciale trajecten van het spoor en daarmee gepaard gaande omleidingen en vertragingen, hadden wij langer dan normaal de gelegenheid de treincoupés van binnen te bekijken.

Jaarverslagen 2010

Het jaarverslag van de secretaris over 2010 werd, na het aanbrengen van een paar correcties, goedgekeurd.

Dat gebeurde ook met het verslag van de penningmeester, maar dan ongewijzigd. Hij gaf toelichting op een paar posten waar de kascommissie opmerkingen over had gemaakt en er werden vragen gesteld over een aantal posten in de jaarrekening.

Op voorstel van de kascommissie werd de penningmeester decharge verleend voor het gevoerde beheer in 2010 en de vergadering verleende dat aan het bestuur voor het gevoerde financiële beleid, want daarvoor is het bestuur als geheel verantwoordelijk.

Bestuursverkiezing

De voorzitter Roelof Vennik en de tweede penningmeester Jochen Rengers waren aftredend en werden zonder schriftelijke stemming, herkozen voor een periode van drie jaar. Als nieuw bestuurslid werd gekozen Jan Willem Kotten, die zich vooral bezig houdt met zaken betreffende computer, genealogie en internet, en daarover schrijft in *Gens Nostra* en publiceert op de website. De gemiddelde leeftijd van het Hoofdbestuur schiet hiermee omhoog maar de deskundigheid op genoemde gebieden ook.

Eerbetoon

Tijdens de vergadering werden twee leden, die zich erg hebben ingezet voor de voormalige afdeling Computergenealogie, door de voorzitter onderscheiden met een zilveren speld. Het waren de heren Martin Damman en Jaap de Rooij.

Diversen

De Stuurgroep had weinig of geen aanmeldingen van leden gekregen om deel te nemen aan diverse werkgroepen. Er was derhalve weinig over voortgang te melden. Na afloop van het bestuurlijke deel was er een paneldiscussie met een aantal deskundige NGV leden over DNA onderzoek en genealogie aan de hand van een aantal stellingen. De NGV probeert samen met de Vlaamse zusterorganisatie hierin een rol te spelen nu een bij dit onderzoek betrokken organisatie ermee wil stoppen.

Naamslijsten

Willem G. Doornbos, Groningen

XXVI Ackertallen Veendam, 1690

Register van de gemeene ackertallen in Veendam aen't Oosterdiep. ¹

	Ackeren
D'heer Adriaen Trip	18
Jan Eppes	26 stadsacker
Jan Pieters	13 stadsacker
Roelef Jans	6½ stadsacker
Roelef Reynders	6½ stadsacker ²
Berent Hemkes weduwe	10 ³
Doctor Wildervanck	26
Tiade Fockens	8 ⁴
D'heer Emmen	12
Zijtse Akersma	3 ⁵
Harmen Panyers weduwe	4
Arent Jacobs	7
D'borgemeester Julsinge	23¼
D'borgemeester Drewes	7¾
Jochum Gerrys	2
Pastoor Wakers weduwe	12
Lambert Roelefs	8
Jan Pieters	12
Poppe Evers	7
Jan Roelefs	7
Tonies Backer Suitbroek	4
Capitein Slots erfgenamen	22
De Ommelanden	9

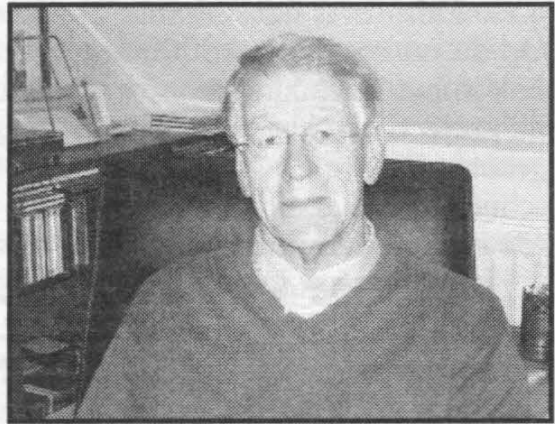
Voetnoten

- 1 GrA, rnr 11, pak 1.
- 2 Dese 52 zijn statsackeren.
[Accolade om de vier vermeldingen 'stadsacker', met daarbij de voorafgaande tekst]
- 3 Den 17 julij ontfangen 33.
- 4 Nu Wolter Roelofs. Den 1 aug. ontfangen 26-8-0.
- 5 NB Noch 9 weijde d'Ommelanden.

Hobby uit hobby. Koos Gräper en ...

Klaas Niemeijer, redacteur

In deze rubriek vertellen lezers over hun hobby. Dat is dan niet de genealogie, maar een bezigheid die daaruit is ontstaan en intussen minstens evenveel tijd in beslag neemt. Ik heb de vragen gemaild, de antwoorden liet ik zo veel mogelijk onveranderd. Wilt u ook in deze rubriek, mail of schrijf mij: kenjniemeijer@planet.nl.

• **Vertel wat over jezelf. Leeftijd, woonplaats, beroep, partner, alles wat je kwijt wilt.**

Toen ik, Koos Gräper, na een jaar of 4 intellectueel voldoende grijpt was, heb ik mij door mijn ouders laten vertellen dat ik in februari 1941 (dus nu zo'n 70 jaar geleden) in Amsterdam ter wereld ben gebracht en, inderdaad, dat blijkt ook uit de officiële stukken. Ik woon in het Veendammer deel van Borgercompagnie en ben sinds 2005 "im Ruhestand" na een kleine 40 jaar in het onderwijs (9 jaar vwo/havo en 30 jaar aan de Rijksuniversiteit Groningen) als docent Engels (taalkunde en taalverwerving en vakdidactiek) te hebben gewerkt. Ik ben 45 jaar geleden getrouwd met Jakoba Niemeijer en heb nog steeds geen tabak van die status.

• **Hoe lang doe je aan genealogie, hoe is die hobby ontstaan.**

Zo rond 1980 ben ik begonnen met wat stamboek-onderzoek, niet op een echt diepgravende manier, maar meer het kortstondig bevredigen van wat nieuwsgierigheid. De aanleiding daartoe waren enkele door mijn vader opgestelde documenten betreffende zijn, en dus ook mijn, voorouders. Ik ben pas serieus aan de slag gegaan toen ik van een tante hoorde dat wij van Deense afkomst zouden zijn, hetgeen totaal niet spoorde met wat ik in de eerder genoemde stukken had gelezen. Sindsdien heb ik weten vast te stellen dat de eerste Gräpers mogelijkwijs in de buurt van Breitenfelde (ca. 1680) en daarna zeker in Moorfleet (Hamburg, vanaf ca. 1715) woonden en werkten.

• **Hoe is je "hobby uit hobby" ontstaan en wat houdt die precies in.**

Mijn "HuH" kent een betrekkelijk lange ontstaansgeschiedenis. Op een gegeven moment ben ik, samen met Henk Boon en wijlen Geert Spelde, begonnen met het digitaliseren van de Begraafregisters van het kerkhof van de NH-kerk in Veendam. Deze activiteit heeft uiteindelijk geresulteerd in een website: www.kerkhofveendam.nl. Tegelijkertijd was ik als vrijwilliger bij de Groninger Archieven bezig met het invoeren van akten in Genlias. Na een waarschijnlijk alleen door mij te begrijpen "proces" heb ik besloten de bewoningsgeschiedenis van het dorp waar ik woon – Borgercompagnie – te onderzoeken. Daarbij heeft zeker een rol gespeeld het feit dat wij in het huis wonen dat Jakoba's overgrootvader, Jan Niemeijer, in 1903 heeft laten bouwen, en dat altijd in haar familie is gebleven. Ik ben 3 jaar geleden begonnen, en wel met het invoeren van de Bevolkingsregisters van de 4 gemeenten waartoe Borgercompagnie ooit behoorde: Sappemeer, Muntendam, Veendam en Wildervank, en dat uiteraard alleen waar het de bewoners van Borgercompagnie betreft. Een monnikenwerk, en al helemaal als je je geloof tegen hebt. Ik denk dat ik nu zo'n 70 procent van de Bevolkingsregisters (en voor een deel ook Gezinskaarten) in een database heb ingevoerd en ik verwacht dat ik nog enkele jaren nodig zal hebben om alle bewoners (sinds het ontstaan van het dorp in 1648) in kaart te brengen. Voldoende reden dus om de

geraniums (of is het “gerania”?) nog maar even voor de ramen weg te houden!
Op de nu ongeveer 18000 ingevoerde records staan per persoon alle gegevens die ook in het Bevolkingsregister vermeld worden. Ik heb ook een website gemaakt voor dit project: www.borgercompagnie.eu. Op deze site kan op “persoonsniveau” worden gezocht en om de “sociale context” van de gezochte persoon te verduidelijken verschijnt bij het zoekresultaat een foto van dat deel van het Bevolkingsregister waarop alle gezinsleden (inclusief dienstmeiden en knechten) afgebeeld staan.

• **Hoeveel tijd neemt deze hobby intussen in beslag en wat vindt jouw eventuele partner daarvan.**

Ik ben zeker 4 en meestal 5 dagen per week bezig met deze “HuH” en mijn CEO [chief executive officer, red.] kan daar heel goed mee leven.

• **Wat is het leukst, meest bijzondere wat je hierbij bent tegengekomen?**

Wat ik tot nu toe eerder opmerkelijk, om niet te zeggen frustrerend bevestigend, dan leuk of bevestigend heb gevonden is dat de Bevolkingsregisters destijds zo ontzettend slordig zijn bijgehouden. Ze staan vol met doorhalingen, cryptische aanvullingen en fouten waar het geboortedata betreft. Daarnaast is de systematiek (if any) van wijk-indeling en huisnummering meer dan eens een ondoorzichtige materie.

• **Werk je digitaal, waar staat je computer.**

Ik werk buitengewoon digitaal, op mijn Apple's. In de 3 gemeentearchieven (tegenwoordig valt Borgercompagnie onder Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Veenendam inclusief Wildervank) zit ik achter mijn MacBook en voer de gegevens in het database-programma Filemaker in. Thuis breng ik de dagproductie over naar mijn iMac, evenals de gemaakte foto's, en ga dan over naar bewerking van het geheel en maak het “web-klaar”. Mijn computer staat in mijn werkkamer, met zicht op de tuin, die geheel en al tot Jakoba's competentie behoort, en dat houd ik graag zo.

• **Kom je nog toe aan genealogie en ander hobby's. Wat zijn die andere hobby's?**

Nauwelijks waar het de genealogie betreft. Eén van de redenen daarvoor is dat om echt verder te komen in de Gräper-stamboom, ik naar de omgeving van Hamburg zal moeten om daar in de kerkarchieven (in welke plaats of Kirchspiel??) te speuren naar de ouders van ene Christopher Gräper die in 1763 in Moorfleet begraven werd. En daarboven blijft de vraag zweven: is de achternaam werkelijk Gräper, of is die Gräpel of zelfs Graetzer? Al deze varianten komen voor in de stukken die mijn voorouders (lijken te) betreffen. Is het dan een wonder dat ik soms te maken heb met een heftige identiteitscrisis?

Gelukkig heb ik nog andere hobbies naast mijn Borgercompagnie-obsessie. In willekeurige volgorde zijn deze, afgezien van de hiervolgende eerstgenoemde: Jakoba, hardlopen (ik heb mijn eigen pacemaker), lezen, (klein)kinderen, muziek (luisteren), in onze Saab rijden, en wandelen in de heuvels van Shropshire in Engeland: genoeg dus om die pacemaker zo nu en dan even te laten opladen en door te leven.

• **Wat kunnen de lezers voor jou betekenen en andersom?**

Als iemand van de lezers iets weet over de systematiek van wijkindeling en huisnummering in Borgercompagnie, en met name in de periode 1890-1940, dan zou ik dat heel graag horen of lezen (koos@graeper.nl)!!

• **Zit je nog met een brandende vraag betreffende genealogie of de hobby waarover je vertelde?**

Nou, daar heb ik er wel een paar van:

- Wat ik in mijn Gräper-stamboom tot op de dag van vandaag niet heb kunnen ophelderen is dat wat ik heb genoemd in het eerste tekstblok onder “*Kom je nog toe aan genealogie...*”: Wie waren de ouders van Christopher Gräper en waar kwamen zij vandaan?
- Wat is er gebeurd met Johann Nicolaas Christophel Gräper, die op 13 april 1819 te Amsterdam geboren werd? Nergens heb ik zijn huwelijk of overlijden kunnen ontdekken. Ging hij, net als zijn vader, als kind naar zee en vond daar zijn eind of is hij ergens anders terecht gekomen?
- De al vaker genoemde wijkindeling en huisnummering van Borgercompagnie.
- In dit Afdelingsorgaan, jaar 2010, jaargang 17, nr 2, stond op bladzijde 66 een Engelse brief van ene James Caughter, die pleit voor een andere naam voor dit blad. Die brief was mij uit het hart (en pacemaker!) gegrepen. Zijn suggestie “Family Matters” leek mij op zich aantrekkelijk, maar zou “De Gronealoog” ook niet een passende en zelfs betere naam zijn?

Deze vragen zijn niet slechts brandend, ze zijn verzengend...!

Bijzonder geval Burgerlijke Stand

Harm Walma, Winsum

Naar aanleiding van het 200-jarig bestaan van de Burgerlijke Stand, en het verzoek om toezending van opmerkelijke zaken mbt de burgerlijke stand, wil ik graag het volgende aan u doorgeven.

Al spittende in de geboorteactes van de gemeente Scheemda (de roots van de familie Walma liggen in Nieuw-Scheemda), liep ik toevallig tegen een (naar mijn idee) bijzonder geval aan.

Op 22 augustus 1833 doet de Westerleese landbouwer Pieter Harms Schipper bij de Burgerlijke Stand van Scheemda melding van het feit dat zijn eega Stientje Roelfs Nie-meijer op 21 augustus was bevallen van een dochter genaamd Maria (zie geboorteactes Scheemda 1833, pag. 71). Op 6 oktober 1833 ontvangt de burgerlijke stand van Scheemda echter bericht van de rechtbank van Winschoten dat Maria geen meisje, maar een jongen blijkt te zijn. Volgens de verklaring van de rechtbank waren de ouders er te goeder trouw vanuit gegaan (zie pag. 81 van de geboorteactes 1833), dat ze een dochter hadden gekregen. Later begonnen ze blijkbaar te twifelen en beoordeelden de artsen Schönfeld en Tresling dat het tóch om een jongetje ging. De naam van Maria werd vervolgens gewijzigd in Harm.

Harm trouwt op 6 mei 1859 te Finsterwolde met de uit Ekamp afkomstige Antke Kortinga.

Mijn eerste gedachte was dat het waarschijnlijk om een hermafrodit kind ging. Harm trouwt echter wel en wordt ook vader (5 maal). De meeste hermafrodieten zijn onvruchtbaar. Wellicht had Harm op dit punt geluk...??

Harm overlijdt op 14 juni 1888 op 54-jarige leeftijd in Westerlee en is dan reeds weduwnaar. Harm was landbouwer van beroep.

Hoe het écht in elkaar zit, daar zullen we wel nooit achter komen. Het is, vind ik, in ieder geval wel een interessant verhaal.

Een valse overlijdensakte

Henk Hartog, Groningen

Dat er vroeger wel eens iets mis ging bij het aangeven van geboortes en overlijdens bij de ambtenaar van de Burgerlijke Stand zal niemand verbazen. Ettelijke keren staat in de marge van zulke aktes een correctie.

Op 11 oktober 1826 schrijft Pieter Roelfzema "wethouder der stad Groningen, speciaal belast met de functien van Officier van den Burgerlijke Stand" aan burgemeesters en wethouders het volgende:

"Daar ik in het zekere onderrigt ben, dat er op den 30 September ll. in het Burgerziekenhuis alhier eene vrouw, met name **Anna Maria Jans**, en gehuwd geweest met **Wibe Geerts**, overleden is, van welk overlijden aan het Bureau van den Burgerlijken Stand geene aangifte is geschied, en ik dus veronderstellen moet, dat het lijk dezer vrouw zonder vertoon permissiebillet begraven is."

Hij pleit verder dat "al nog van dit sterfgeval aan mijn Bureau behoorlijke aangifte geschiede", opdat hij niet genoodzaakt zal zijn van dit geval aangifte te doen bij de Officier van Justitie.

Op 16 oktober meldt de commissaris van politie:

"dat ik in het zekere onderrigt ben dat genoemde vrouw op den 28 September door eenige burens met eene draagbaar in het ziekenhuis is gebracht. Dat zij toen vergezeld wierd door haren man **Wijbe Geerts** genaamd, die zegt toen zelf haren naam te hebben aangegeven, en voorts dat hij op den 30^{en} zich bij haar had verwijderd om het kind te halen hetwelk zij voor haren dood, die nabij scheen te zijn, nog eens verlangde te zien. Dat hij na eenigen tijd terug zijnde gekomen haar leger ledig had gevonden, zijnde zij in zijne afwezigheid gestorven."

De commissaris heeft de registers van het ziekenhuis laten nakijken, maar daarin is de naam van Anna Maria Jans niet te vinden:

"Hoe het daar mede zij laat ik aan zijne plaats, maar intusschen is aan het verlangen van den Heer Officier van den Burgerlijken Stand voldaan en is van opgemeld overlijden aan het Bureau van den Burgerlijken Stand aangifte gedaan."

Klaar. Wie nu denkt dat in de overlijdensakte, die op 14 oktober is opgemaakt, alles keurig naar waarheid staat vermeld, komt echter bedrogen uit. De aangifte is gedaan door Carel Bulkes, 56 jr., kokvader in het Burger Ziekenhuis, en Bernard Wilhelmus Wilkens, 44 jr., ziekenoppasser. Zij verklaren,

"dat Anna Maria Jans oud dertig jaren, zonder beroep, geboren en wonende te Groningen, gehuwd vrouw van Wibe Geerts, dochter van wijlen Jan Gerrits in leven sjuwer en van wijlen Aaffijn Berends, woonachtig geweest te Groningen, op den twaalfden dezer des morgens om vijf uren overleden is alhier in het ziekenhuis"

Dus officieel overleden op 12 oktober i.p.v. de werkelijke datum 30 september. De akte wordt opgemaakt onder de verantwoording van dezelfde wethouder Roelfzema. We zullen het er maar op houden, dat door de grote aantallen zieken en overledenen in het najaar van 1826 de autoriteiten af en toe het overzicht verloren.

Bron:

Secretarie gemeente Groningen 1816-1916, ingekomen stukken oktober 1826 (toegang 1399, inv.nr. 1391, aktenrs 38 (11 oktober) en 55 (16 oktober).

Aaltien Bunt: did she live twice?

Ger Klein, ger.klein@wxs.nl

Vele lezers zullen de bovenstaande kop herkennen als een variant van een bekende James Bond film. Toch is het opgedoken probleem van dien aard, dat deze vraag zich als vanzelf aandient. Onderstaand een beschrijving van de onduidelijkheden.

De zus van mijn oud-grootvader

Nadat het duidelijk was geworden, dat het vinden van mijn oud-betovergrootvader (geboren rond 1660) het maximaal haalbare was op de weg naar het verleden, werd het samenstellen van een parenteel vanaf dat moment in de geschiedenis de volgende uitdaging. Vreemd genoeg lijkt de weg naar het heden moeilijker als die naar het verleden. Directe nazaten kon ik wel vinden, maar de kinderen van hen bleven in de meeste gevallen onvindbaar. Zo leek het ook te gaan met de zus van mijn oud-grootvader, we zitten nu in de eerste helft van de 18de eeuw, mogelijk geboren in Nieuwolda, getrouwd en verhuisd naar Winschoten, kinderen gekregen, en toen?

Met heel veel dank aan www.AlleGroningers.nl wist ik haar dochter in Stad Groningen weer op te sporen, waar deze trouwde met Andries Jans Bunt. En daarna ging het allemaal redelijk vlot; de ene na de andere Bunt kon worden gevonden; getrouwd of niet getrouwd en met of zonder nakomelingen. Het plaatje vulde zich als vanzelf.

Zo kwam ook de Aaltien Bunt waar het hier om gaat in het vizier. Zij werd als dochter van Jan Bunt en Hillegyn Randa op 26 maart 1827 in Groningen geboren. Het gezin Bunt woonde toen Driemolendreef 262 in Groningen. In 1850 heeft Aaltien het huis verlaten en woont op de Nieuwe Kijk in 't Jatstraat 88, waar zij vóór 1860 vertrekt. Helaas vermeldt het bevolkingsregister niet per welke datum de verandering is ingetreden en waarheen zij is vertrokken.

Uit het Geboorteregister van de stad blijkt, dat zij een dochter krijgt, Maria, op 15 november 1856. Op 11 oktober 1857 volgt een huwelijk met Arij van den Berg en wordt Maria door hem erkend. In het BR van 1860 wordt de familie van den Berg geregistreerd op Herepoortenmolendrift nummer 118; naast Maria zijn er twee meisjes Hillegonda geboren, die echter beiden slechts kort geleefd hebben.

De volgende periode van het BR, vanaf 1870 tot 1880, wordt de familie geregistreerd op Door Kraanpoort 241 en is inmiddels verrijkt met twee dochters: Johanna (6-11-1863) en Hillegien (27-01-1868). Uit de aantekening in het register blijkt er verhuisd te worden naar "P270", maar, zoals in al deze overzichten, ontbreekt categorisch de datum van vestiging op dat adres of in de gemeente. Uit het BR 1880 blijkt met P 270, Wijk P, Nieuwe Sint Jansstraat nummer 270 bedoeld te zijn. Het brengt de familie geen geluk, want Johanna komt op 14 december 1881 te overlijden en Arij treft datzelfde lot op 1 oktober 1886. Arij had trouwens in vele verschillende hoedanigheden de kost proberen te verdienen.

Dit valt grotendeels terug te vinden op [Alle Groningers.nl](http://AlleGroningers.nl) en ook de overlijdensdatum van Aaltien wordt daar vermeld: 13-11-1910 in Groningen.

Er was nog een Aaltien Bunt overleden

Om de geschiedenis van de beide dochters (waarvan een overlijdensdatum ontbrak) te achterhalen heb ik naast www.AlleGroningers.nl óók GenLias geraadpleegd en dat bleek niet alleen zeer nuttig, maar ook erg verwarrend: Aaltien was twee maal overleden. Het eerste overlijden had als datum 19 februari 1895 te Amersfoort en haar tweede verscheiden vond, zoals ik ook in www.AlleGroningers.nl had gevonden, op

13-11-1910 plaats in Groningen. De samenvattende informatie op Genlias vermeldde in beide gevallen een leeftijd, die overeen kwam met een geboorte in 1827, haar ouders waren in beide gevallen dezelfde en ook waren beide vrouwen getrouwd met dezelfde partner.

De conclusie lag voor de hand: er was wellicht iets misgegaan bij de invoer van de informatie in Genlias. Maar met de kopieën van de aktes in de hand blijkt, dat de informatie geheel conform de aktes is ingevoerd en is het een groot raadsel wat er gebeurd is.

Wie was die tweede Aaltien?

Met de hulp van de Groninger Archieven zijn de gegevens uit het bevolkingsregister van de beide Aaltiens te voorschijn gekomen (ook het Archief Eemland heeft zich van zijn beste kant laten zien voor wat betreft de informatie over de Amersfoortse Aaltien). Aaltien verhuist na het overlijden van haar dochter Johanna (14-12-1881) naar "R276²⁷" en dat blijkt volgens BR 1890 Wijk R, Rademarkt 276²⁸ (1) te zijn. Op 13 april 1891 houdt Aaltien het in Groningen voor gezien en vertrekt naar Amersfoort. Daar woont op de Bisschopsweg 153 dochter Maria, die bijna twee jaar getrouwd is met de agent van politie Gijsbert van den Brink en schoonmoeder wordt per 8 mei 1891 op hun adres bijgeschreven in het bevolkingsregister. Op 19 februari 1895 komt zij te overlijden. Of er verdere details over haar begrafenis te vinden zijn moet wachten op de voltooiing van de verbouwing van het Utrechts Archief.

In Groningen moeten we wachten tot in het BR 1910/20 van het pand Oosterweg 208 er weer melding wordt gemaakt van Aaltien in de bevolkingsadministratie. Helaas vindt de Gemeente Groningen (of haar ambtenaren) het niet nodig om de kolom "Dagtekening en Jaar van vestiging in de Gemeente" en/of "Vorige woonplaats" in te vullen. In BR 1900/10 komt ze dus helemaal niet voor, en daardoor lijkt de bevolkingsboekhouding van de Gemeente Groningen niet te kloppen: er wonen mensen, die er niet zijn gekomen.

Dat neemt niet weg, dat wel is opgetekend, dat Aaltien op 13-11-1910 is overleden. Zo is ook op 16 november 1910 de overlijdensakte opgemaakt en dat bericht heeft ook de overlijdensberichten in het Nieuwsblad van het Noorden gehaald.

Wat kan er gebeurd zijn?

Gevoelsmatig denk ik, dat "de echte Aaltien" is overleden in 1895 in Amersfoort. Daar zijn drie (boterzachte) redenen voor:

- het is onwaarschijnlijk, dat haar schoonzoon, als agent van politie, meewerkt aan "overlijdenszwendel";
- haar beide nog levende dochters, Maria en Hillegien, woonden toentertijd beiden – getrouwd – in Amersfoort en daarom is terugkeer van Aaltien naar Groningen onwaarschijnlijk;
- het is niet aannemelijk, dat Aaltien of haar omgeving financieel voordeel gehad zou hebben bij een gefingeerd overlijden.

Anderzijds kan ik niet verzinnen, waarom iemand zich vijftien jaar na haar overlijden zou uitgeven voor Aaltien Bunt, inclusief ouders en partner. Ook in een dergelijk geval is financieel gewin niet voor de hand liggend. Met zeer grote aarzeling zou er gedacht kunnen worden aan een soort van verpleegzwendel, **indien** Oosterweg 208 een verpleeginrichting was (in wat voor vorm dan ook) en indien de kosten van verblijf van iemand met de hoedanigheid van Aaltien, door bijvoorbeeld de Gemeente vergoed zouden worden en de rekening met dubbele pen werd geschreven. Eerlijk gezegd, een hele hoop fantasieën.

Het lijkt er op, dat dit raadsel nu niet meer opgelost zal worden, maar ideeën zijn van harte welkom.

Gebruikte bronnen:

Groninger Archieven

Bevolkingsregister 1830 (inv.nr. 6541), blz. 232, Driemolendreef 262, Groningen
idem 1840 (inv.nr. 6544), blz. 160, Driemolendreef 263, Groningen
idem 1850 (inv.nr. 6556), blz. 109, Nieuwe Kijkintjastraat 88, Groningen
idem 1860 (inv.nr. 6606), blz. 131, Heerepoortenmolendrift 118, Groningen
idem 1870 (inv.nr. 6650), blz. 340, Door Kraanpoort 241, Groningen
idem 1880 (inv.nr. 6683), blz. 316, Nieuwe Sint Jansstraat 27a, Groningen
idem 1890 (inv.nr. 6733), blz. 320, Rademarkt 276-28, Groningen
idem 1900, Oosterweg 208, Groningen
idem 1910 (inv.nr. 6891), blz. 843, Oosterweg 208, Groningen
Overlijdensakte 1050, 16-11-1910, Gemeente Groningen, Aaltien Bunt
Nieuwsblad van het Noorden, 18-11-1910, Berichten Burgerlijke stand

Het Utrechts Archief

Overlijdensakte 68, 20-02-1895, Gemeente Amersfoort, Aaltien Bunt

Archief Eemland Amersfoort

Bevolkingsregister 1890, Bisschopsweg

Grietjen Jans Noorthoff (stad-Groningen, eerste helft 18e eeuw)

Petronella J.C. Elema, Groningen

Al enkele malen publiceerde ik, hetzij alleen hetzij tezamen met Dr. P. Bos, genealogische overzichten betreffende stad-Groninger geslachten Noordhoff (o.a. *Gens Nostra* 1979, *Gens Nostra* 1982, en Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie 1984). In het hierbij opgevoerde fragment is die naam slechts een tijdelijke zaak: hij kwam namelijk alleen voor bij een Grietje Jansen, geboren in 1697 en overleden omstreeks 1750 (misschien zelfs al eerder) — en wel vanaf haar tweede huwelijk, dat in 1729 gesloten werd. Noch haar vader, noch haar zuster, noch haar zoons vond ik met deze naam aangeduid; mede hierdoor zijn de gegevens hen aangaande niet volledig uitgewerkt, maar eventuele afstammelingen zullen hopelijk toch wel kunnen “aanhaken”. Die nazaten zullen dan uit haar eerste huwelijk moeten zijn: er zijn twee zoons met de naam Garnols volwassen geworden. Waarheen ze na circa 1750 vertrokken zijn, ik heb geen idee. Misschien zelfs wel terug naar Oostfriesland, waar hun vader vandaan kwam? Inzake eventuele verdere familie van Grietje: ik beschik over nog enkele brokstukken Noordhoff waarin de voornaam Jan werd gebruikt, maar ik kan geen verbinding leggen met het onderhavige fragment, dat zo wel afgerond lijkt te zijn. Ik begin dit verhaal met de vader van de titelheldin.

- I. **Jan Jansen**, van Groningen, otr./tr. Groningen M.K. 22-9/19-10-1694
Annechien Hayckens, ged. Delfzijl 4-2-1666, dr. van Hayke Cornelis en Grietie Haijckes; zij was weduwe van (otr./tr. Groningen N.K. 13-8/7-9-1687) *Eylert Hindriks*, van Groningen, overleden in de maanden voor januari 1692.
Annighjen Hayckens was waarschijnlijk ged. Delfzijl 4-2-1666 als Anna, dr. van Hayke Cornelis; zij had in elk geval een broer Jacob, die haar bij de ondertrouw van 1687 vertegenwoordigde, en deze was uit dezelfde ouders gedoopt Delfzijl

19-2-1659. De vader, Haicke Cornelis, werd op 3-12-1662 lidmaat aldaar en was toen snickevaerder; de moeder, Grietie Haijckes, werd lidmaat Delfzijl 28-5-1665.

Bij haar tweede huwelijk heette Annighjen's overleden echtgenoot (abusievelijk) Eijlert Willems, en werd zij vertegenwoordigd door haar neef (of liever de neef van de overledene) Nanne Reinkes. Uit dit eerste huwelijk:

- a. **Teetjen Eilders**, ged. N.K. 10-5-1688 (voor Ebb. poort).
- b. **Hindricus Eilders**, ged. M.K. 25-10-1689 (voor Ebb. poort).
- c. **Eildertjen (Eijlardina, Eijldijna) Eijlders**, ged. M.K. 19-1-1692 als dr. van wijlen Eildert Hindriks en Jantjen Haykens opt Bott.d., tr. 1., otr./tr. (voor haar Jan Jans als stiefvader) Groningen M.K. 9-7/29-7-1712 **Jacob Leuwes**, van Dockum, en 2. otr./tr. Groningen M.K. 20-5/20-6-1719 **Hans Hindriks**, van Sneek.

Uit het huwelijk, allen te Groningen in de Ebbingestraat:

1. **Grietjen**, ged. Gr.K. 7-7-1696, jong overl.
2. **Grietjen**, ged. 17-9-1697, volgt II.
3. **Catrina Jans**, ged. Gr.K. 13-6-1699, otr./tr. Groningen M.K. (voor haar Geert Oortgijsen als swager) 1-5/21-5-1728 **Thyes Jans**, van Gieten.

Uit dit huwelijk:

- a. **Jannes Tijs**, ged. Groningen M.K. 12-4-1729 (Schuitendiep).

- II. **Grietjen Jansen** [vanaf 1729 steeds Noorthoff], ged. (onder patroniem) Groningen 17-9-1697, overl. voor november 1750, tr. 1., otr./tr. Groningen M.K. 14-11/1-12-1722 **Geert Oortgijs(en) Garnols**, van Embden [doop ald. niet gevonden], overl. voor 1729, tr. 2., otr./tr. Groningen M.K. 23-8-1729 **Doye Clasen van der Wijk**, van Sappemeer, ged. (als volwassene) Groningen M.K. 6-9-1726, bakker, later cercher (sarries), overl. na juli 1757, ws. zn. van *Claas Dojes*, woonachtig in de Kalkwijk, en diens eerste vrouw; hij tr. 1., otr./tr. Groningen M.K. 18-9/5-10-1717 *Jantjen Kars*, van Groningen (p.q. Kars Peters als vader), en 3. otr./tr. Groningen N.K. 22-6-1752 *Liefke Menkes*, van Uithuisen, wed. van Andries Raadt.

Bij haar eerste huwelijk trad voor Grietje haar zwager Hans Hindricks (deze was gehuwd met haar halfzuster Eijlardina Eijlders) op. De bruidegom komt nadien uitsluitend als Geert Oortgijs(en) voor, hoewel de naam Garnols niet uit de lucht gegrepen is; zijn twee zoons droegen de naam later wel, maar zij verdwijnen rond het midden van de 18^e eeuw uit beeld. Geert Oortgijs werd burger in de winter van 1722-'23, zijn betaling werd geboekt in het kwitantieboek op 11-1-1723 (als Geert Oortgijs geboortigh van Embden) en hij betaalde admissiegeld voor het bakkersgilde in 1723.

De twee oudste kinderen werden geboren op de hoek van de Nieuwe Jatstraat en de Lelienstraat, maar op 13-11-1725 (GrA, RA III x 103, fol. 143vo) kochten Geert en Grietje van de giltrechtsheer Steven Rosinga en Jantjen Dentinck de behuizing met hof erachter ten O. in de Kijk in 't Jatstraat op eigen grond, voor f 2250. Zwetten waren ten N. vrouw Blouwkuijp en prof. Verbruggen, ten O. Henricus Enscheda, ten Z. de Broerstraat en ten W. de Jatstraat; aan de noordzijde waren de muur en een loden dakgoot mandelig met de burens. De oven en de losse platen waren bij de koop inbegrepen, maar de nering van de toenmalige huurders niet. Dezen, Johannes Weersen en vrouw, hadden een huurcerter van 8-12-1723 met de buurman Henricus Enscheda. Hier werden de volgende kinderen geboren.

Na het overlijden van Geert Oortgijsen werd er ter weeskamer een inventaris overgeleverd (GrA, Weeskamerarch., inv. no. 1729/46) gedateerd 22-8-1729. De boven-

genoemde bakkerij bevatte een kelderkamer, voorkamertje, voorhuis en gang, alles met inventaris. Deze bezitting had nog *f* 1350 aan hypotheek op zich drukken, er was verder sprake van *f* 150 aan bakkersgereedschap en nog eens *f* 150 aan rogge, weyte en meel; de profijtelijke staat was *f* 1143.7.0, waarvan aan de beide zoons de helft toekwam. Daartoe werd op dezelfde datum een scheiding gemaakt tussen de moeder en de voormond Thyas Jans, de voogd Wybe Wyttes van Doccum. Behalve dit bedrag werd op de kinderen nog *f* 28.6.4 vastgezet voor vaderlijk lijfstoebehoren en een paar zilveren gespen, alsmede 60 zilveren knopen. (De voormond Thyas Jans was Grietjes zwager, die een jaar eerder met haar zuster was getrouwd.)

Daarna hertrouwde Grietje, vanaf dit moment getooid met de familienaam Noordhoff, met Doye Clasen van der Wijk die uit Sappemeer afkomstig was. Als zijn vader zie ik Claas Dojes, tr. Hoogezand 14-8-1712 Antje Remkes, wed. Tomas Alberts, beide van de Kalkwijk; waarmee ook de familienaam is verklaard; maar een eerder huwelijk van deze staat helaas niet in de klappers. Doye zal oorspronkelijk doopsgezind zijn geweest, en had zich tijdens zijn eerste huwelijk (met Jantje Kars) als bejaard persoon in de Oude Botteringestraat gereformeerd laten dopen, toen nog gewoon onder patroniem. Op dezelfde dag werd gedoopt zijn zoontje Claas Doojes, en drie maanden later (M.K. 30-11-1726) een dochtertje Willemtjen Doojes. Al eind 1717, ten tijde van zijn eerste huwelijk, was hij burger en lid van het bakkersgilde geworden (GrA, Kwitantieboek bij het burgerboek, 4-11-1717, als Doije Clasen geboren in Sapmeer).

Gedurende dit tweede huwelijk lieten Doije Claassen van der Wijk en Grietjen Jans Noorthoff een testament opmaken (GrA, RA III ij, 24-12-1738) en het lijkt erop, dat op dit moment alleen Grietje's voorkinderen in leven waren, hoewel er inmiddels ook uit hun huwelijk zes kinderen (waaronder tweemaal een tweeling) waren geboren. Zij bepaalden dat de vrouw levenslang in het onbehinderd bezit van de bakkerij mocht blijven; indien de man geen eigen kinderen naliet, ging zijn aandeel over op de beide voorkinderen van zijn vrouw bij Geert Oortgijsen, en pas indien dezen zonder nakomelingen zouden sterven op de "vrienden" van Doije zelf. Omgekeerd liet ook Grietje haar bezittingen na aan deze twee zoons of, als ook uit dit huwelijk nog kinderen mochten voortkomen, aan allen een gelijk deel; de man kreeg het vruchtgebruik. Tevens vermaakten zij tezamen aan de stedelijke burgerwezen 10 Car.gld. (Zie daarvoor ook GrA, RA III cc 6, 24-12-1738).

In november 1750 (GrA, Rekestboek dl. 43, 26-11-1750) rekestreerde Doje van der Wijk, als boedelhouder van wijlen zijn ehevrouw Grietje Jans Noordhof, of hem de vrijwillige beschrijving over zijn goederen mocht worden geaccordeerd. Hij had in ieder geval problemen met zijn stiefkinderen, want hij liet even later zijn advocaat aan Geert Garnolts en consorten (als voorkinderen van Grietje Jans Noorthoff) de eis stellen tot inventarisatie van de boedel van hun overleden moeder (GrA, Weeskamerarch. no. 12, 14-12-1750). Toen hij anderhalf jaar daarna hertrouwde stond "des bruidegoms boedel onder beschrijvinge, derhalven niet in staat om zijn kint af te copen en hebben Geerd Garnolts en Hugo Rinking het opsigt over het kint aangenomen"; deze Geerd Garnolts zal de zoon Geert uit Grietje's eerste huwelijk zijn, dan inmiddels ruim 25 jaar oud. Het kind in kwestie is Klaas, geboren in augustus 1739, ná het bovengenoemde testament dus. (Er bestond tevens een oudere naamgenoot van hem: een Klaas, geboren in 1732 als zoon van (een andere) Doije Claassen en Jakobje Jans. Die familie noemde zich later Wolthuis.)

In het boek van kleine afkopen (GrA, Weeskamerarchieff, inv. no. 97) vond ik geen vermelding van een overeenkomst tussen Doije van der Wijk en zijn onmondige zoon. Ook de aanstelling van beide opzichters ontbreekt hierin. Bij het overlijden

van Klaas woonde hij nog thuis, en zijn vader was toen "sarries" bij de Reithoksmolen. Van zelfstandig bakker naar ambtenaar op het gemaal, dus toch nog enigszins in dezelfde branche! Zijn eigen overlijden trof ik niet meer aan; mogelijk is hij nog eens overgeplaatst naar een andere molen, eventueel buiten de stad. Of misschien was er geen familie meer om zich om zijn uitvaart te bekommeren...

Uit het eerste huwelijk, allen te Groningen:

1. **Annegyn Geerts**, ged. N.K. 5-9-1723, jong overl.
2. **Geert Geerts Garnolds**, ged. N.K. 20-8-1724, lidmaat (als Geert Garnholts an der A) juni 1747, overl. na 1752.
3. **Annegjen Geerts**, ged. A.K. 22-5-1726, jong overl.
4. **Johannes Geerts Garnolds**, ged. M.K. 1-7-1727, student te Groningen (Johannes Garnolds, Groninganus, L.A.) 26-8-1745, lidmaat als Johannes Garnolts, th. stud. in de Jad straat, sept. 1749.

Uit het tweede huwelijk, allen te Groningen:

5. **Klaas Dojes van der Wijk**, ged. M.K. 21-5-1730 (tweeling), jong overl.
6. **Anna Dojes van der Wijk**, ged. M.K. 21-5-1730 (tweeling), jong overl.
7. **Trijntjen Dojes van der Wijk**, ged. M.K. 14-12-1731, jong overl.
8. **Trijntjen Dojes van der Wijk**, ged. M.K. 17-3-1733, waarschijnlijk jong overl.
9. **Claas Dojes van der Wijk**, ged. Gr.K. 13-12-1735 (tweeling), jong overl.
10. **Anna Dojes van der Wijk**, ged. Gr.K. 13-12-1735 (tweeling), waarschijnlijk jong overl.
11. **Klaas Dojes van der Wijk**, ged. A.K. 26-8-1739, overl. (lijklaken M.K.) 19-7-1757.

Hij werd in het lijklakenregister aangetekend als Klaas van der Wijk, een geselle ten huise van zijn vader Doije van der Wijk sarris bij de Reijthoks Moolen, bakker-gilde.

Geesje Roelefs Rammeler en Jan Jans Hoiman

René Remkes, Westeremden

Soms kom je te zitten met een genealogisch probleem, waarvan je weet, dat je het hebt opgelost. Alleen het finale bewijs ontbreekt. Dit is er een.

Het echtpaar trouwt op 21 oktober 1780 in de katholieke kerk van Kleinemeer. Beiden wonen dan in Wildervank. Drie dagen later, bij het wettelijk vereiste Nederlands hervormde huwelijk in Veendam, blijken beiden van Veendam afkomstig te zijn.

Op 30 april 1781 laten zij hun zoon Roelef dopen in Kleinemeer. Doopheffer is Geert Roelfs Rammeler. Aangenomen mag worden, dat dit Geesjes broer is. Een huwelijk hebben we van Geert niet gevonden. Geesje sterft niet lang na de geboorte van haar eerste kind. Jan Jans Hoiman hertrouwt in 1782 met Fenna Hindriks Pik.

Op 30 juli 1779 trouwen in Kleinemeer (RK) Berent Roelefs uit Pekela en Anna Jans, die later de naam Donker blijkt te hebben. Bij de doop van de acht kinderen komt Berent met de namen Rammelaar en Smid voor. Bij twee van de kinderen is de doopheffer Geert Roelf(s), bij een ander Geert Roelf Rammelaar. Het is aan te nemen, dat Berent eveneens een broer van Geesje en Geert is.

Het is altijd een hachelijke zaak om van een persoon aan te nemen, dat hij of zij identiek is met iemand, die aan de andere kant van de grens geboren is. Geesje, Geert en Berent zijn katholiek en de kans is dan iets minder dan 100%, dat hun wortels in Duitsland gezocht moeten worden. Het probleem is, dat we tot nu toe daar geen enkele aanwijzing voor gevonden hebben bij de huwelijkssluitingen van Geesje en Berent. In Krüssel in het kerspel Wesuwe (Eemsland) woonden enkele families Rammeler, ook wel Ramler of Remmel genoemd. Rudolphus Rammeler trouwde drie keer. Uit zijn eerste huwelijk – gesloten op 27 november 1736 in Wesuwe – met Gesina Mentzen, werden geen kinderen geboren.

Rudolphus trouwde op 4 mei 1740 in Wesuwe met Adelheidis Nieman. De eerstgeborene is Gerhardus Henricus, gedoopt op 21 oktober 1743 in Wesuwe en geboren in Krüssel. In 1745 wordt een dochter Maria Helena ¹ gedoopt. De moeder Adelheidis moet niet lang na de geboorte van Maria Helena overleden zijn, want op 25 mei 1747 trouwt Rudolphus in Wesuwe met Elisabetha Riddering.

Uit dit huwelijk worden vier kinderen geboren, waarvan twee voor ons interessant zijn. Gesina Adelheidis ² wordt gedoopt op 9 maart 1748 in Wesuwe. Op 14 maart 1755 wordt Johan Bernd Wilhelm gedoopt. Omdat Johan vaak een loze doopnaam blijkt te zijn, zal het hier om (een) Berend gaan. Beide kinderen worden geboren in Krüssel.

We hebben dus de drie kandidaten gevonden, die identiek zouden kunnen zijn met de personen, die later in Oost-Groningen opduiken. Maar nog geen bewijs.

Dan sterft Jan Jans Hoiman op 8 juli 1835 in Wildervank. Hij heet dan Hooiman en dat zorgde ervoor, dat we hem aanvankelijk niet vonden. Hoewel hij bij zijn huwelijkssluitingen met Geesje uit Wildervank en Veendam afkomstig was blijkt hij nu ineens geboren te zijn in “Wezewee”. Dat is dus Wesuwe. Maar ook dit klopt niet precies, want Joan Joseph Heuman wordt 18 januari 1757 geboren in Krüssel en op 23 januari gedoopt in Wesuwe.

In Krüssel woonden in 1749 volgens de Status Animarum ³ 21 gezinnen. Ik stel mij voor, dat de samensteller van de lijst het dorp rondging en zo huis voor huis bezocht om de informatie op papier te zetten. Als dit zo is, dan waren Gesina Rammeler en Joan Heuman buren, slechts gescheiden door twee andere woningen.

De retorische vraag, die je hierbij kunt stellen is de volgende: als Jan Hooiman uit Krüssel naar Wildervank verhuisde en daar trouwde met een meisje met dezelfde naam, hetzelfde patroniem en dezelfde familienaam als zijn buurmeisje, zou dit dan een ander meisje zijn?

Genealogie van Rudolphus Rammeler

I **Rudolphus Rammeler [Ramler]**, geb. rond 1707 (RK), wonende in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D). Hij is getrouwd (1) 27-11-1736 in Wesuwe (D) voor de kerk (RK) (getuigen waren Theodorus Winckel en Stephanus Kipen) met **Gesina Mentzen**, geb. in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D), ged. op 8-2-1687 in Wesuwe (D) (RK) (doopgetuigen waren Euphemia Crutzel, Hermannus Fischer en Margareta Brunen), dochter van *Joannes Mentzen* en *Tecla* N.N.

Uit dit huwelijk geen kinderen.

Hij is getrouwd (2) 4-5-1740 in Wesuwe (D) voor de kerk (RK) (getuigen waren Joannes Nieman en Henricus Ramler) met **Adelheidis Nieman**, geb. rond 1696 (RK), wonende in Altharen (D) en in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D). (Zij was

weduwe van *Joannes Ridderinck*, geb. in Altharen (D), ged. 15-7-1696 in Wesuwe (D) (RK) (doopgetuigen waren Conradus Mersmoller, Aleidis Mersmoller en Rudolphus Ridderinck), wonende in Altharen (D), zoon van Hermannus Mersmoller gen. Ridderinck en Gesina Ridderinck.)

Uit dit huwelijk:

- 1 **Geert Roelefs Rammeler** [**Gerhardus Henricus** (doop)], geb. in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D), ged. 21-10-1743 in Wesuwe (D) (RK) (doopgetuigen waren Henricus Rammeler en Christina Fischer), wonende in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D), ongehuwd overl. 18-10-1824 in Nieuwe Pekela.
- 2 **Maria Helena Rammeler**, geb. in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D), ged. 23-12-1745 in Wesuwe (D) (RK) (doopgetuigen waren Tecla Rammeler en Nicolaus Rüschen), overleden vóór 1750.

Rudolphus is getrouwd (3) 25-5-1747 in Wesuwe (D) voor de kerk (RK) (getuigen waren Henricus Rammeler en Joannes Riddering) met **Elisabetha Riddering**, geb. rond 1720 (RK), wonende in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D).

Uit dit huwelijk:

- 3 **Geesje Roelefs Rammeler** [**Gesina Adelheidis** (doop)], geb. in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D) *Bij NH-huwelijk afkomstig van Veendam. Bij RK-huwelijk afkomstig van Wildervank*, ged. 9-3-1748 in Wesuwe (D) (RK) (doopgetuigen waren Joan Riddering en Angela Catharina Winckler), volgt onder II-a.
- 4 **Joannes Rammeler**, geb. in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D), ged. 21-4-1750 in Wesuwe (D) (RK) (doopgetuigen waren Joan Wilmes en Tecla Rammeler).
- 5 **Herm Henrich Rudolph Rammeler**, geb. op 30-6-1752 in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D), ged. 4-7-1752 in Wesuwe (D) (RK) (doopgetuigen waren Rudolph Riddering, Talle Riddering en Herm Henrich Braams).
- 6 **Berend Roelfs Rammelaar** [**Johan Bernd Wilhelm** (doop) en **Berend Roelf Smid**], geb. op 14-3-1755, afkomstig uit Krüssel (Kspl. Wesuwe-D), ged. 15-3-1755 in Wesuwe (D) (doopgetuigen waren Joan Theodor Nie-man, Gesina Riddering en Joan Riddering), volgt onder II-b.

II-a **Geesje Roelefs Rammeler** [**Gesina Adelheidis** (doop)], geb. in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D) *Bij NH-huwelijk afkomstig van Veendam. Bij RK-huwelijk afkomstig van Wildervank*, ged. 9-3-1748 in Wesuwe (D) (RK), wonende in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D) en in Wildervank, overleden vóór 1782, dochter van I. Zij is getrouwd op 24-9-1780 in Veendam (NH), getrouwd op 21-10-1780 in Kleinemeer voor de kerk (RK) (getuigen waren Ludovicus Wijnants en Maria Walravens) met **Jan Jans Hooiman** [**Hoiman** en **Joan Joseph Heuman** (doop)], landbouwer, geb. op 18-1-1757 in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D) *Bij NH-huwelijk afkomstig van Veendam. Bij RK-huwelijk afkomstig van Wildervank. Bij overlijden afkomstig van "Wezewee"*, ged. 23-1-1757 in Wesuwe (D) (RK) (doopgetuigen waren Joan Bernd Kimman, Catharina Wilmes en Joan Henrich Toolman), wonende in Krüssel (Kspl. Wesuwe-D) en in Wildervank, overl. 8-7-1835 in Veendam, zoon van *Joan Henrich Heüman* en *Anna Maria Einhus*. (Hij is later getrouwd op 13-10-1782 in Veendam (NH), getrouwd op 1-11-1782 in Kleinemeer voor de kerk (RK) (getuigen waren Jan Beekman en Engel Hendriks Luisings) met *Fenna Hindriks Pik*, geb. rond 1766 in Kiel (RK), wonende in Wildervank, overl. 9-3-1844 in Veendam Oosterdiep.)

Uit dit huwelijk:

- 1 **Roelf Hoiman [Rudolphus (doop)]**, geb. in Wildervank, ged. 30-4-1781 in Kleinemeer (RK) (doopgetuige was Geert Roelfs Rammeler).

II-b **Berend Roelfs Rammelaar [Johan Bernd Wilhelm (doop) en Berend Roelf Smid]**, ijzersmid, geb. op 14-3-1755, afkomstig uit Krüssel (Kspl. Wesuwe-D), ged. 15-3-1755 in Wesuwe (D), wonende in Oude Pekela en in Foxhol, overl. 10-5-1806, zoon van I.

Zijn overlijdensdatum wordt vermeld in de huwelijksacte van zijn zoon Geert. Hij is getrouwd 1-8-1779 in Oude Pekela (NH), getrouwd op 30-7-1779 in Kleinemeer voor de kerk (RK) (getuigen waren Joanna de Grijs vidua J. Paping en Gertrudis Paping) met **Anna Jans Donker(s)**, geb. rond 1755 in Windeweer (RK), wonende in Oude Pekela en in Foxhol, overl. 10-3-1826 aldaar, dochter van *Jan Donkers*.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Elisabeth Rammelaar**, geb. in Oude Pekela, ged. 8-9-1780 in Kleinemeer (RK) (doopgetuige was Maria Jans).
- 2 **Harmannus Rammelaar**, geb. in Oude Pekela, ged. 15-9-1781 in Kleinemeer (RK) (doopgetuige was Geert Roelefs).
- 3 **Maria Rammelaar**, geb. in Oude Pekela, ged. 4-6-1783 in Kleinemeer (RK) (doopgetuige was Tibe Jans).
- 4 **Joanna Rammelaar**, geb. in Oude Pekela, ged. 7-7-1784 aldaar (RK) (doopgetuige was Maria Roelf).
- 5 **Roelf Berends Rammelaar**, schipper, geb. in Oude Pekela, ged. 13-11-1786 aldaar (RK) (doopgetuige was Geert Roelf), wonende in Foxhol, overl. 25-12-1843 in Kleinemeer. Hij was gehuwd met **Engel Jans Smit**, geb. in Harkstede, ged. 12-10-1794 in Kleinemeer (RK) (doopgetuige was Engel Roelfs), wonende in Foxhol, overl. 17-6-1840 aldaar, dochter van *Jan Harms Smit en Leentje Hindriks Brinkman*.
- 6 **Joannes Rammelaar**, geb. in Oude Pekela, ged. 29-6-1788 aldaar (RK) (doopgetuige was Maria Roelf).
- 7 **Geert Berends Rammelaar [Gerardus (doop)]**, ijzersmid, geb. in Oude Pekela, ged. 13-1-1792 aldaar (RK) (doopgetuige was Geert Roelf Rammelaar). Hij is getrouwd op 7-8-1824 in Leens met **Elisabeth Hendriks Wieringa**, geb. 19-9-1802 in Den Andel, wonende aldaar en in Warfhuizen, dochter van *Hendrik Pieters Wieringa en Rijnje Freerks Feddema*.
- 8 **Hermannus Rammelaar**, geb. in Oude Pekela, ged. 9-9-1794 aldaar (RK) (doopgetuige was Maria Berens Ekkel).

In Krüssel woonden in 1659 twee families. In de jaren daarna moet er land in cultuur gebracht zijn, want het aantal was in 1749 gegroeid tot 21. Veel families kwamen van elders in het Eemsland. Zo ook de familie Rammeler. Het lijkt erop, dat de familie oorspronkelijk uit Groß Dohren in het kerspel Herzlake stamt.

Voetnoten

- 1 Bij twee van de kinderen van Berent Roelfs Rammelaar is ene Maria Roelf doopgetuige. Dit zou Berents halfzuster Maria Helena kunnen zijn. Zij komt echter niet meer voor in de Status Animarum van 1749.
- 2 Hiermee werden beide overleden vrouwen van Rudolphus vernoemd
- 3 Lijst met katholieke gelovigen.

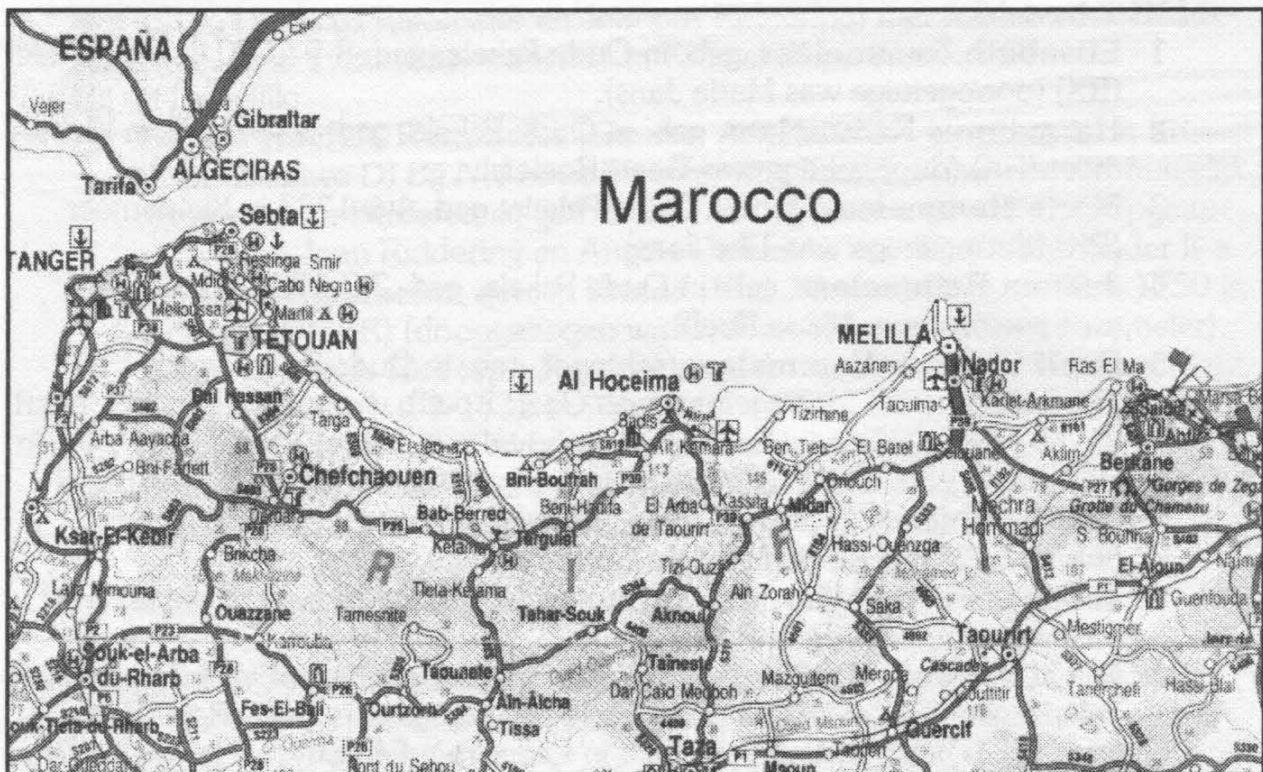
Een schip afgeloopen

H.P. Velvis, Groningen

Onder deze kop berichtte op vrijdag 3 mei 1895 het Utrechtsch Nieuwsblad over de aanval op en de beschieting van de Nederlandse schoenerbrik "Anna" op zondag 28 april 1895. Het schip stond onder bevel van de kapitein I. H. Velvis uit Nieuwe Pekela. Stuurman was Wicher Smit uit Nieuwe Pekela. De "Anna" behoorde toe aan de rederij J.J. Koerts & Zn te Oude Pekela.

Een loot aan de Velvis-stam attendeerde mij op dit bericht.

Kapitein Israël Hindriks Velvis is een kleinzoon van mijn betovergrootouders Ommies (ook wel: Ommius) Hindriks Velvis en Trientje Harmannus Homfeld (ook wel: Homfelt of Omveld) en een zoon van Hindrik Velvis en Catrina Groenewold.

De schoener was onderweg van Bari naar Lorient bij Nador met vaten olie en werd zeven mijlen onder de wal bij de Rif-kust tussen Sebtá (Ceuta) en Melilla door windstilte overvallen. De "Mooren", onderdanen van de Sultan van Marokko, maakten hiervan gebruik door het schip aan te vallen en te beschieten. De aanval vond waarschijnlijk plaats ter hoogte van Al Hoceima (Alhucemas). De Rif-bergketen loopt van de Straat van Gibraltar door Marokko naar de bergen van Algerije.

De berichtgever van de Londensche "Globe" te Gibraltar vertelt o.a. het volgende na een onderhoud met de bemanning, die bestond uit beide Nederlanders, twee Engelsen, een Zweed en een Duitser:

"Tegen 3 uur 's namiddags zag men ene boot in zee steken, die bij de nadering met zeven woeste Mooren van het Riff bemand bleek, met naakt bovenlijf en gladgeschoren schedels waarop een bosje haar was overgelaten.

De woestaards, met Martini Henry geweren en lange messen gewapend, riepen den kapitein in het Spaansch toe, de zeilen te strijken, wat de heer Velvis weigerde. Nu begonnen de Mooren te schieten, terwijl de bemanning zich

met bijlen en koevoeten gereed maakte om den aanval af te slaan. De eerste Moor die aan boord poogde te komen, werd door stuurman Smit neêrgeveld, maar deze zelf stortte, door een kogel getroffen, op het dek. De kapitein loste zijn revolver (het eenige vuurwapen aan boord) maar werd zelf reeds na het eerste schot aan de hand gekwetst. De stuurman inmiddels naar achter gekropen, kreeg nog vier schotwonden en bleef voor dood liggen, waarop ook de kapitein met een kogel in de buik nederviel.”

Tegenstand werd echter onmogelijk, omdat er nog meer (zeven) sloepen naderden “met wel 120 bandieten”. Zij voeren steeds heen en weer met alles wat ze maar konden roven, zoals beddegoed, keukengereedschap, kompassen, “waarloze” zeilen, olie, levensmiddelen (uitgezonderd pekelvlees), kajuitdeuren en “de kleederen der opvarenden die hun van het lijf werden gerukt”. Van de olie konden de zeeroovers alleen de 5 vaten op het dek meenemen, omdat ook de touwen en de takels waren afgesneden en geroofd.

Gelukkig stak 's avonds de wind op en kon men ontsnappen, omdat alle zeeroovers even aan land waren met de gestolen spullen, zodat koers gezet kon worden richting de Spaanse kust.

Het Engelse bemanningslid Austin nam het bevel op zich; “de kapitein, die duldeloos leed, werd stervende naar de kajuit gedragen en de stuurman naar het vooronder.” “Anders had men wellicht nimmer van het schip iets meer gehoord.”

Twee matrozen wilden het schip “wenden”. De stervende kapitein zei: “Och, jongens, ik kan u niet helpen.” Toen zij het schip gewend hadden, vonden zij de “arme man dood”.

Op dinsdagmorgen zag men aan stuurboordzijde rook en omdat men geen vlag meer had, werd een blauwe lap en een hemd gehesen. Kennelijk zonder resultaat. Later op de dag in het zicht van Gibraltar werd de “Anna” gezien en door een sleepboot de haven binnen gebracht.

De heer J. Mulder uit Nieuwe Pekela heeft op verzoek van de rederij de “Anna” later naar de bestemmingsplaats Lorient gebracht.

“De verontwaardiging te Gibraltar over deze daad van zeeroof, in het gezicht van Europa, is groot. Het is hoog tijd, meent de berichtgever, dat de mogendheden te zamen maatregelen nemen om aan dergelijke gruwelen een einde te maken.”

De Nederlandse consul te Gibraltar, de heer J. Patron, heeft de rederij te Oude Pekela o.a. per brief uitgebreid ingelicht. De stuurman is direct naar het hospitaal gebracht, waar tekenen van buikvliesontsteking werden waargenomen. Later bleek dat er vier kogels in de benen en één in de maag zaten. Eén kogel in het been en de kogel in de onderbuik heeft men in het hospitaal in Gibraltar niet kunnen verwijderen. De jury constateerde na de gerechtelijke lijkschouwing op de kapitein, dat er sprake was van “moedwillige moord, gepleegd door verschillende onderdanen van de Sultan van Marokko”.

De bemanning van de “Anna” bestond, naast de kapitein en de stuurman, uit “twee bevaren zeelui, een kok en een jongen”.

Tot zover de berichten in het Utrechtsch Nieuwsblad van 3, 8 en 11 mei en 12 juli 1895.

Redenen genoeg om eens in de Groninger Archieven te zoeken in de kranten van het Nieuwsblad van het Noorden (hier later aangeduid met: NvhN) naar de toedracht van het incident, en met succes, want het gaat hier tenslotte om een schip van een

Groningse rederij, kapitein en stuurman. Zij komt dan ook met regelmatige verslaggeving.

De krant meldde op 3 mei 1895:

“De Spaansche regeering heeft terstond de kanonneerboot “Cuervo” naar Alhucemas gezonden, teneinde de Kabylen te tuchtigen en te pogen hun de geroofde goederen te ontnemen.”

De rovers behoorden tot de stam Kabyla van Bocoya. De aanval werd uitgevoerd door zonen en verwanten van de Moor Larbi, die als boodschapper dienst deed tussen Al Hoceima (Alhucemas) en de omwonende stammen.

Zeeroof blijkt moeilijk uit te roeien. De roep om een gezamenlijk optreden van de Europese mogendheden klonk nu opnieuw.

“Zulk een gezamenlijk optreden heeft bijna 80 jaren geleden plaats gehad, in 1816, toen de zeerooverij in Algiers dat noodig maakte en een Engelsche vloot onder lord Exmouth en een Nederlandsche onder admiraal van Capellen den Dey van Algiers door een bombardement tot inkeer brachten.” Nederland was trouwens al eerder tot handelen gedwongen door de zeemogendheden met betrekking tot de daden van zeeroof van de Atjehers: “Holland werd tot taak gezet die moeilijk te bereiken zeeroovers onschadelijk te maken op zee wat Holland deed!” Eén van de verslagdoende bladen stelt naar aanleiding van de aanval op de “Anna” voor dat “eenige andere mogendheden de gemakkelijke taak aanvaardden om die Moorsche zeeroovers op te hangen aan de ra van een oorlogsschip!”.

De heer G. van Dulken stuurt op 9 mei 1895 een brief naar de “N. R. Crt.” vanuit Malaga. Hij vertelt, dat, terwijl in de Indische en Chinesche zeeën talloze oorlogsschepen waken tegen piraten, de zeeschuimers in de Middellandse Zee ongestraft hun gang kunnen gaan. Laat de Sultan van Marokko, vrij vertaald, nu maar eens voor zijn machteloosheid tot ingrijpen aansprakelijk worden gesteld door geldelijke schadeloosstelling.

Tanger was de verblijfplaats van de Europese diplomaten. Daar hield ook de waarnemend consul-generaal van Nederland graaf Von Tattenbach, die tevens Duits gezant was in Marokko, kantoor. Hij deed onderzoek naar de moord op een Duitser. In Tanger lag het Duitse oorlogsschip “Alexandrine”. Een Nederlands oorlogsschip zou nu bijzonder welkom zijn om aan de eisen, ook voor Nederland, kracht bij te zetten.

NvhN donderdag 23 mei: het Engelsche blad “Fairplay” gaat uitgebreid op de zeeroof in en vervolgt dan met een visie op een Europese aanpak van de piraterij. De geldelijke vergoeding die (ook) Spanje heeft geëist, zal Nederland moeilijk kunnen bevredigen. De stappen die Spanje gaat ondernemen zullen niet alleen door Nederland maar ook door andere zeevarende naties met levendige belangstelling worden gevolgd.

“In gewone omstandigheden zou men zich op den sultan moeten beroepen, doch dit zou evenveel nut stichten als psalmen te zingen voor een dood paard, want de woelige stammen van die kust bekommeren zich even weinig om zijne bevelen als om de golfjes van de Zuiderzee.”

Het blad geeft dan een beschouwing wat er met militair ingrijpen gedaan zou kunnen worden om de genadeloze bandieten tot de orde te roepen, maar het “zou toch niet van blijvende invloed zijn op een volk met zulk een rooflust en zulk een slecht geheugen.”

“Zulk een optreden kunnen na dien tijd meer gewelddadigheden verwacht worden, want ofschoon het volk eeuwenlang in de nabijheid der beschaving geleefd heeft, verkeert 't nog altijd bijna in denzelfden achterlijke toestand als waarin de kuststammen van Etrurië verkeerden in de dagen der Hunnen.”

Zeeroverij werd erkend als een eervolle betrekking; alleen slaven verrichten handenaarbeid. “Fairplay” vervolgt:

“Vol hoogmoed, aanmatiging, luiheid en een ingewortelde haat jegens alle Christenhonden, zouden deze stoute zeerovers tot betere dingen gebracht kunnen worden, indien zij maar onder betere leiding stonden; maar zoals de zaken nu staan, leven zij onder eene Regeering, die meer verdorvenheid en onmacht aan den dag legt dan ooit voorkwam.”

De “naburen” zullen Nederland vol belangstelling volgen hoe de zaak wordt aangepakt.

Naar Marokko?

Laten we de krantenverslagen in het Nieuwsblad van het Noorden volgen.

Op 14 mei wordt gemeld, dat het fregat Hr. Ms. “Atjeh” in de haven te Nieuwediep met spoed vertrekbaar wordt gemaakt voor een geheime missie. Op 31 mei blijkt de regering van plan te zijn om een heel eskader naar Marokko te sturen. Het eskader zal bestaan uit de fregatten “Atjeh”, “Johan Willem Friso” en “Van Speijk”, alsmede het korvet ‘Alkmaar’. Een bericht dat door de “N.R.Crt.” wordt tegengesproken.

Op 18 juni blijken echter alleen de “Johan Willem Friso” en de “Van Speijk” naar de Marokkaanse wateren te gaan. Vervolgens bericht de krant op dinsdag 28 mei: De plaat van het Weekblad “de Amsterdammer” geeft deze week, onder het opschrift “Riff-piraten” een Hollandsch “Jantje” te zien, die, gereed om iemand een fiksche afrossing toe te dienen tot keizer Wilhelm van Duitschland, die onder elken arm een spartelenden Marokkaansche zeerover te pakken heeft, zegt: “Keizermajesteit, als U 'm nòu goed in z'n wat houdt, zal ik 'm het Wilhelmus op z'n bobert spelen!”

De “quaestie” van de zeeroof op de “Anna” zal snel onderwerp van gesprek zijn in de Ministerraad. “'t Zou zoo zoetjes aan ook wel eens tijd gaan worden!”, aldus de Groningse krant op 29 mei.

Het Tweede Kamerlid Smidt interpelleert op donderdag 6 juni de regering over “het afloopen van de “Anna” bij de kust van Marokko”. Minister Roëll, die hulde bracht aan de kapitein voor diens plichtbesef, deelde mee, dat de consul-generaal (tevens Duits gezant) op bestraffing zou aandringen en een schadevergoeding zou eisen.

In het weekoverzicht van zondag 16 juni stelt de krant vast, dat de oorlogsschepen nog niet zijn vertrokken voor een straoefening. Ook heeft de Marokkaanse regering nog geen schadevergoeding betaald.

“Dat zal echter wel terecht komen, als we maar lang genoeg wachten en dan niet te nauw kijken of het volle bedrag wel is uitbetaald. Ook Marokkanen denken net als andere menschen: “veel beloven en weinig geven”, zo is de ervaring na de inname van Melilla enkele jaren eerder”.

Echter, de Sultan, Abdelaziz, ook bekend als Mulai-Abd-al-Aziz, heeft na de aankomst van een Duits en een Nederlands eskader in Tanger op 18 juli, de eisen van beide regeringen toegestaan. Militair optreden was daarom niet overbodig. (NvhN 19 en 21 juli).

Toch blijkt de Marokkaanse regering niet zo vlot te zijn in de afwikkeling, want de Duitse gezant in Tanger geeft de Sultan nog een laatste termijn voordat de oorlogsschepen in actie zullen komen. Zo bericht de “Norddeutsche Allg. Zeitung”. Duitse

kranten begrijpen echter niet de verklaring van onze Minister van Buitenlandse Zaken in de Eerste Kamer, dat "het afloopen van de "Anna" voldoende was geboet". (24 juli).

De Duitse regering had voor de moord op de Duitse reiziger Rockstroh 40.000 Spaansche dollars (à f 2,56) geëist. Op 26 juli blijkt aan de gezant in Tanger 50.000 dollars te zijn overhandigd. Verondersteld wordt dat 10.000 dollars nu wel voor Nederland zullen zijn:

"Zeker geene schitterende schadeloosstelling, waar er een menschenleven te betreuren valt en een ander zoo zwaar gewond raakt, dat het hem zeker moeilijk zal vallen om ooit weer zijn vak uit te oefenen!"

De "Staats-Ct." van 13 augustus meldt, dat van de Nederlandse eis tot schadevergoeding "95 pc. aan den tijdelijken consul-generaal der Nederlanden te Tanger uitbetaald is geworden". (14 augustus).

In de "St.-Ct." (van 16 september ?) wordt bericht, dat het nog verschuldigde saldo van de schadeloosstelling "wegens het afloopen van de "Anna" thans in handen is gesteld van den Duitschen zaakgelastigde". (17 september).

Bij de behandeling van de "Staatsbegroting constateert de regeering, dat de uitbetaling van de 112.500 francs betrekkelijk spoedig plaats heeft gehad, terwijl die aan een andere mogendheid verschuldigd, wegens een vroegeren overval, nog niet is voldaan". (24 september).

Op 13 november 1895 meldt het Utrechtsch Nieuwsblad, dat mr. E.A. Smidt, afgevaardigde van het district Veendam voor de Tweede Kamer de schadevergoedingen van de Marokkaanse regering heeft overhandigd aan de "weduwe van den door de Marokkanen vermoorden kapitein Velvis en aan den verminkten stuurman Smid": resp. f 25.000 en f 5.000.

Een bericht in het NvhN van 14 november vanuit Nieuwe Pekela verhaalt dat in de "N.R.Ct." een bedrag van f 17.500 wordt genoemd, dat aan de rederij zal worden uitgekeerd. Het bericht blijkt echter niet zeker te zijn.

Op 29 november schrijft het NvhN, dat de Minister van Buitenlandse Zaken er nogmaals bij de Marokkaanse regering op heeft aangedrongen de belofte van opsporing en bestraffing van de schuldigen na te komen.

De Groningse krant doet in haar uitgave van 6 december verslag van de zitting van de Tweede Kamer op 5 december. Zij doet dit als volgt:

"In de zitting van gisteren werd de algemeene beraadslaging over de begroting voor 1896 voortgezet. Allereerst bekwam de heer *Smidt* het woord. Hij bracht hulde aan het beleid van den minister en den consul-generaal te Tanger in zake het voorval met het Nederlandsche schip "Anna". Hij dankt de regeering voor de verleende schadeloosstelling en voor het in hem gestelde vertrouwen om het geld aan de rechthebbenden te mogen uitreiken.

Verder brengt hij hulde aan de Marokkaansche regeering, die waardering verdient wijl zij al het mogelijke deed om de schuldigen op te sporen en te straffen, en betoogt de wenschelijkheid van een gemeenschappelijk optreden der mogendheden tegen den zeeroof op de kust van Marokko."

Onuitroeibaar?

Eeuwenlang was piraterij rondom de Middellandse Zee een plaag geweest. Was het niet de *Barbarijse zeerooverij* (Barbarijse zeeroovers werden ook wel Rif-piraten genoemd) op koopvaardij schepen, waarbij bemanning en passagiers tot slaven werden

gemaakt, dan was het wel de *kaapvaart* in opdracht van de Marokkaanse Sultan. Als islamitisch vorst moest hij de jihad tegen de christenen aanvoeren. De gevangenen konden hun vrijheid terug krijgen tegen losgeld, anders bleef slavernij hun lot. Barbarije (land van het Berberse volk) aan de Noord-Afrikaanse kust werd later opgedeeld in Marokko en Algerije. Zoals de *kapers* een slechte naam hebben opgebouwd, zo deden de *vrijbuiters* dat evenzo door hun "buit" te verkopen op de vrije markten! De meest bekende zeerover was, van Turkse komaf, Khair ad Din, alias "Barbarossa" (Roodbaard). Hij opereerde rondom Algiers.

Maltezer piraten hielden zich graag schuil in de stille baaien van het eilandje Comino. Ook langs de West-Europese kusten werd gekaapt. Ja, zelfs van IJsland tot de gehele Afrikaanse westkust. Tientallen Nederlanders lieten zich niet onbetuigd. Een bekend drietal is:

- Suleyman Reis "De Veenboer". Hij werd in 1617 admiraal van de Algerijnse kapersvloot.
- Murad Reis, geboren Jan Janszoon van Haarlem, rechterhand van Suleyman Reis. Beiden "werkten" voor de beruchte "Simon de Danser", bezitter van een paleis.
- Claes Compaen, die naar Marokko vertrok.

Bekend slachtoffer was Maarten Harpertszoon Tromp. Als elfjarige jongen werd hij in 1609 gevangen gezet in Salé en in 1621 was hij een jaar lang gevangene van de Bey van Tunis.

Door de inzet van Engelse, Franse, Nederlandse en Spaanse oorlogsschepen in de 17e en 18e eeuw werden steeds meer piratenschepen tot zinken gebracht. In 1816 vernietigde de Britse Royal Navy met hulp van zes Nederlandse schepen de haven van Algiers en de daar afgemeerde piratenschepen. Groot-Brittannië had nl. door de besluiten van het Congres van Wenen veel nieuwe onderdanen erbij gekregen rondom de Middellandse Zee. Toen Frankrijk in 1810 Algiers bezette, was het daar gedaan met de zeeroverij.

Ook de 21^e eeuw kent piraterij, maar nu om totaal andere redenen. De Golf van Aden, jaarlijks bevaren door 20.000 tot 30.000 schepen en waarvan circa 450 uit Nederland, wordt geteisterd door zeerovers uit Somalië. De situatie voor de bevolking van het arme Somalië is bijzonder slecht door al het geweld, waaronder zij te lijden hebben. Het is de piraten om miljoenen euro's losgeld te doen voor o.a. het leeg vissen van de zee door buitenlandse vissers. De lokale vissers missen daardoor brood op de plank. Voedselschepen voor de bevolking zijn niet veilig. Elk vrachtschip – vissersboten, olietankers of koopvaardischepen – is een begerige prooi. Nederlandse fregatten, waaronder Hr. Ms. Tromp, hebben sinds 2008 deelgenomen aan de Europese missie tegen de bandieten en met succes. De Tromp pakte o.a. op vrijdag 2 april 2010 een aantal piraten op en bevrijdde op maandag 5 april een Duits koopvaardischip van tien zeerovers. Onlangs werden een aantal gevangenen genomen piraten in Nederland veroordeeld tot vijf jaar cel.

In 2011 zullen twee missies actief zijn in de Golf van Aden: een EU-missie en een Navo-operatie. Enkele fregatten, een onderzeeër en een bevoorradingsschip uit Nederland zullen hieraan deelnemen.

Bronnen:

www.anno.nl (Zeerovers uit Barbarije; Marokko, speeltje van Europa)

www.hetutrechtsarchief.nl/collectie/kranten/un/1895/0511

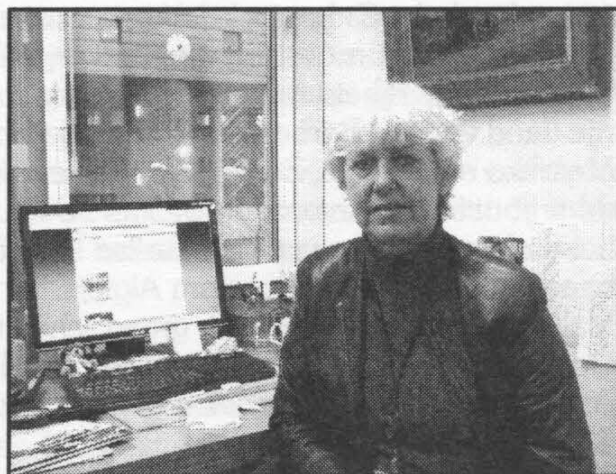
Nederlands Dagblad 6 april en 30 juni 2010

RHC Groninger Archieven: Nieuwsblad van het Noorden 1895

Interview met Mirjam de Jonge

Klaas Niemeijer, redacteur

Bezoekers aan het RHC Groninger archieven krijgen Mirjam de Jonge zelden te zien. Soms in individuele gevallen, als studiezaalbezoekers vragen hebben over kaarten of prenten. En als mensen oude kaarten of beeldmateriaal uit een nalatenschap aan het archief willen schenken, omdat ze het anders toch zouden weggooien. Overigens wordt niet alles in de collectie opgenomen.

- **De eerste vraag is nogal voor de hand liggend: Hoe lang werk je al bij het RHC Groninger Archieven?**

Ruim twintig jaar geleden ben ik begonnen bij het toenmalig Gemeentearchief in de voormalige puddingfabriek van Polak en sinds de fusie met het Rijksarchief werk ik bij de Groninger Archieven.

- **Wat is je functie bij het RHC Groninger Archieven?**

Collectiebeheerder bij de afdeling Nieuwe Media, Beeld en Geluid. Binnen de afdeling houd ik mij bezig met het 'stilstaand beeld'. Ik heb het beheer over kaarten, prenten, tekeningen, foto's en ansichtkaarten. Ook ben ik coördinator van de Beeldbank Groningen.

- **Wat houdt het beheer precies in?**

Het beschrijven, dateren, restaureren, conserveren, digitaliseren en opbergen van – vaak kwetsbaar – beeldmateriaal. Al die werkzaamheden doe ik niet alleen, maar gebeuren onder mijn verantwoordelijkheid als collectiebeheerder.

- **Oude kaarten, wat moet ik me daarbij voorstellen?**

Te denken valt aan manuscriptkaarten (handgetekende kaarten) van bv. oude landerijen, gedrukte stadsplattegronden en kaarten van de provincie vanaf de 16^e eeuw tot de dag van vandaag, oude topografische kaarten en stafkaarten van 1832 tot heden. Ook hebben we enkele Duitse en Canadese stafkaarten uit de Tweede Wereldoorlog. Van sommige kaarten zijn reproducties te vinden in boeken zoals de *Atlas van de Stadslanden*, de *Atlas van Kooper en Groninga Dominicum*. De oudste gedrukte kaart in de collectie dateert uit ± 1530. Plattegronden van andere plaatsen in de provincie Groningen zijn betrekkelijk jong. Het begon pas goed toen Falkplan in de jaren 80 van de vorige eeuw begon met het uitgeven daarvan.

- **Je noemde ook prenten, tekeningen en gravures**

Allereerst hebben we in de collectie topografische afbeeldingen, zoals stadsgezichten of afbeeldingen van borgen, boerderijen en kerken. Verder is van belang de verzameling historieprenten. Dat zijn afbeeldingen van historische gebeurtenissen, zoals het beleg van Groningen. Daarnaast is er een aparte portrettenverzameling. Ook hebben afbeeldingen van het maatschappelijk leven bijzondere aandacht. Onder deze rubriek vallen afbeeldingen van klederdrachten en van beroepen, waaronder militairen. Foto's zijn natuurlijk ook afbeeldingen, maar die vallen weer onder een andere categorie.

- **De fotoverzameling**

De oudste foto's in de collectie zijn familieportretten in daguerreotypie uit 1848. Ze zijn erg kwetsbaar en zeldzaam. De afbeeldingen werden gemaakt op zilveren of verzilverde platen. Verder zijn er foto's van topografische afbeeldingen, persfoto's (uit het archief van kranten) en oude familiefoto's. En deze opsomming is niet uitputtend.

- **Zijn oude familiefoto's interessant voor het archief?**

Dat hangt er van af. Echt oude foto's uit de 19^e, begin 20^e eeuw nemen we meestal wel op. Maar een foto is interessanter als bekend is wie er op staat of wat het voorstelt. Ik raad dan ook een ieder aan om bij oude foto's op de achterzijde (liefst in potlood) te vermelden welke personen op die foto staan en wanneer bij welke gelegenheid de foto is genomen. Je vergeet meer dan je denkt, en voor anderen is het bijna onmogelijk te achterhalen wie er op een foto staan. Een speciale vorm van afbeeldingen en foto's zijn de ansichtkaarten, of prentbriefkaarten zoals wij ze meestal noemen.

- **Prentbriefkaarten**

Het archief heeft een grote collectie ansichtkaarten. Voor liefhebbers om van te water-tanden. Vrijwel al het materiaal is geplaatst op de Beeldbank Groningen. We beperken ons niet alleen tot de afbeeldingen, maar kijken ook naar de uitgiftenummers en de uitgevers. Sommige ansichtkaarten werden jaren achtereen uitgegeven. Bij elke nieuwe serie kwam er een uitgiftenummer op de achterzijde. Ook kwam er soms een andere uitgever, bijvoorbeeld bij de overname of opheffing van een winkel. Dezelfde foto kan op de achterzijde toch verschillend zijn.

- **Wat kan het RHC Groninger archieven qua beeldmateriaal voor de genealoog betekenen?**

Allereerst de beeldbank: www.beeldbankgroningen.nl. Daar kunnen afbeeldingen worden gevonden waarop huizen of personen staan. Soms is er een foto van een familielid in de verzameling te vinden, maar dat zijn meestal toevalsvondsten. Maar je weet het nooit.

- **De allerlaatste vraag: Wat kan iemand voor het RHC Groninger Archieven betekenen?**

Als er bij een uitruiming of opruiming zaken gevonden worden, die iets kunnen betekenen voor de Groninger Archieven, dan houden wij ons aanbevolen. Het moet natuurlijk wel iets met Groningen te maken hebben en het moet iets aan de collecties toevoegen.

**Geschiedenis Literatuur Architectuur Natuur
Duitse boeken voor Duitse prijzen**

Boeken over Groningen

**BOEKHANDEL
GODERT WALTER**

Oude Ebbingestraat 53
9712 HC Groningen

050-312 25 23
info@godertwalter.nl
www.godertwalter.nl

Alle@@@l digit@@@l (drie-en-dertig)

Antonia Veldhuis, Veenwouden

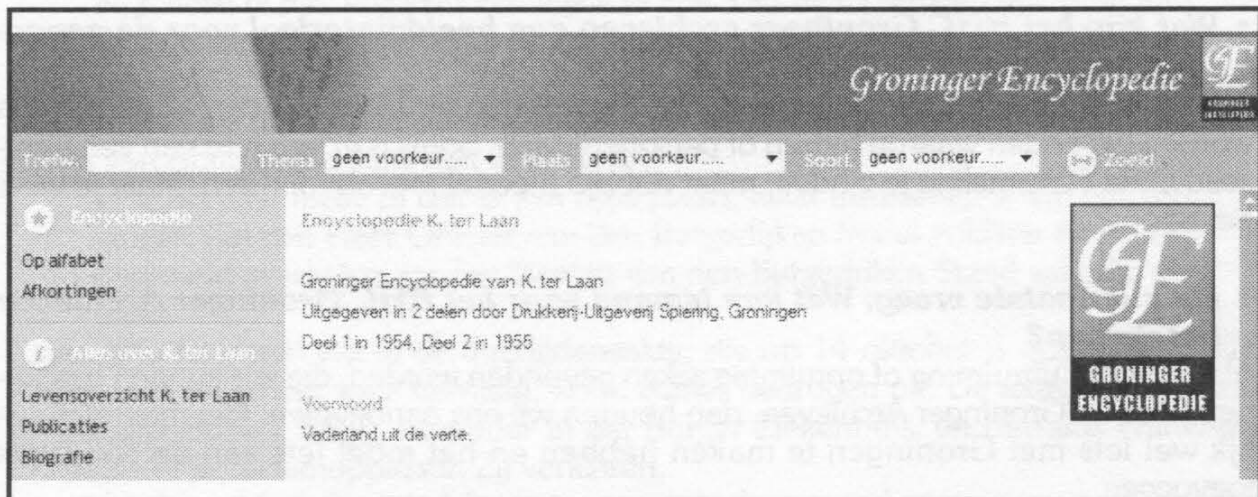
In deze rubriek komen interessante homepages en nieuwe digitale bestanden aan bod. Tips kunt u mailen aan antonia.veldhuis@hetnet.nl.

Voor de enkeling die het heeft gemist: FamilySearch zette scans van aktes (hoge resolutie) online van (bijna) geheel Nederland. Het betreft geboorten, huwelijksafkondigingen, huwelijksaangiften, huwelijken, huwelijksbijlagen en overlijdens. De link is wat aan de lange kant, daarom was Harm Selling zo vriendelijk deze om te toveren door middel van de webpagina <http://tinyurl.com>. Startsite voor geheel Nederland is <http://tinyurl.com/29ndf5k>.

Intussen heeft men de originele site ietwat gestructureerd en fouten zijn verbeterd. Gebruik van de website www.genver.nl/fs/fsindex.htm stelt u in staat om gezochte informatie sneller te vinden en voorkomt dat u akten misloopt. Zie voor meer info **Column** nr. 6 op de site www.ngv.nl.

In de wandelgangen hoorde ik trouwens dat sommige archieven niet zo blij zijn met deze site; stel – voor de zekerheid – een bezoek aan deze site niet uit tot morgen.

K. ter Laan (Kornelis, Slochteren 8 juli 1871 - Utrecht 6 maart 1963) publiceerde in 1954 en 1955 *De Groninger Encyclopedie*. Twee boekwerken met alles wat betrekking heeft op Stad en Land: geschiedenis, aardrijkskunde en waterstaat, de gemeenten, kerk en school en recht; het maatschappelijke leven: landbouw en nijverheid, handel en bankwezen en verkeer enz.

Deze alleen nog maar antiquarisch verkrijgbare encyclopedie is digitaal gemaakt en in te zien via www.kterlaan.nl en www.groningengids.nl. Op de linkerkant van [kterlaan](http://kterlaan.nl) de 'doorlinkingen': encyclopedie op alfabet, **Levensoverzicht** van Ter Laan, **Publicaties** en **Biografie**. U kunt een gratis abonnement op de nieuwsbrief krijgen, onderaan de site.

Gert Zuidema vroeg me weer eens te wijzen op www.hisgis.nl. Oftewel Historisch en Geografisch Informatiesysteem; kaarten met daarachter informatie over wat er op te zien is, kaarten gekoppeld aan tabellen en omgekeerd. Een reis door het verleden, zoals ze zelf zeggen. Het is de bedoeling dat alle provincies gaan meedoen. Nu zijn dit (staat in linkerkolom) Fryslân, Groningen, Overijssel en Utrecht.

Naar de kaarten gaat naar (ja, inderdaad) de kaarten. Linksboven onder andere keuze uit plaats (**Ga naar**), **Kaartlagen** en achtergrond. De kaarten van 1832 geven naam, beroep, woonplaats, plaatselijke benaming, inhoudsopgave, soort eigendom enz.

En of ik, ook vraag Gert, www.wieowie.nl kende. Dat is het geval; ik noemde hem al eens. Voor de mensen die hem niet kennen: in het zoekscherm een naam intikken geeft informatie over waar de persoon genoemd wordt. Hyves, Schoolbank, internet, het komt allemaal aan bod. Ook intikken van personen uit uw genealogie is mogelijk. De kopjes **Sociale netwerken**, **Zoekmachines**, **Foto en video** en **Persoonlijke info** worden apart getoond.

In het jaarverslag van de *Freonen fan de Argiven yn Fryslân* (groep vrijwilligers die al meer dan 25 jaar bronnen van het Friese archief ontsluit) stonden de vorig jaar gereedgekomen bewerkingen die op internet zijn geplaatst. Ik wil u die update niet onthouden. Dit zijn onder andere: De memories van successie van Leeuwarden (rest nog in bewerking), een groot deel notariële repertoires en Registres civiques (sinds 14 januari 2011). Hierin mannen ouder dan 21 jaar met naam, beroep, geboortedatum (soms alleen jaar), inschrijfnummer en soms woonplaats, adres en overlijdensdatum. Niet alle plaatsen zijn bewaard gebleven.

Een 9000 vermeldingen uit de lidmatenregisters, met afbeeldingen, zijn te doorzoeken; er wordt gewerkt aan de rest. Sinds 2010 zijn de diaconie-rekeningenboeken online. Een en ander is te zien op www.tresoar.nl; voor een complete lijst van bestanden en hoe ver alles is: zie www.stichtingfaf.nl.

Ook in Drenthe is men druk bezig met digitaliseren. De Schultegerechten, kranten, Notaris repertorium en (in samenwerking met de gemeentes) de Bevolkingsregisters staan op stapel / zijn in bewerking.

Ter gelegenheid van het 200-jarig bestaan van de Burgerlijke Stand hebben diverse provincies een website over dit onderwerp geopend. Zo staat *Tresoar* op www.fryslan1811.nl stil bij een aantal gebeurtenissen die in 1811 hebben plaats gevonden en om uiteenlopende redenen van invloed zijn geweest op maatschappelijke ontwikkelingen in de tweehonderd jaar die daarop volgden. Bijzondere akten, Friese familienamen, nieuws over een studiedag, Friesland zoals het was, dienstplicht en nog veel meer. De Groninger Archieven en de NGV Groningen hebben de website www.loketvoorliefenleed.nl met de mogelijkheid om gemiste tv-uitzendingen over dit onderwerp te zien. Mooie verhalen die te maken hebben met de Burgerlijke Stand kunt u mailen en er is een weblog met links naar websites. U kunt hier ook uw vragen stellen. Op www.meertens.knaw.nl/cms vindt u onder het kopje Nieuwsbrief maart 2011 algemene info over familienamen en 200 jaar Burgerlijke stand.

FRYSLÂN 1811

LOKET VOORLIEF EN LEED
200 JAAR BURGERLIJKE STAND

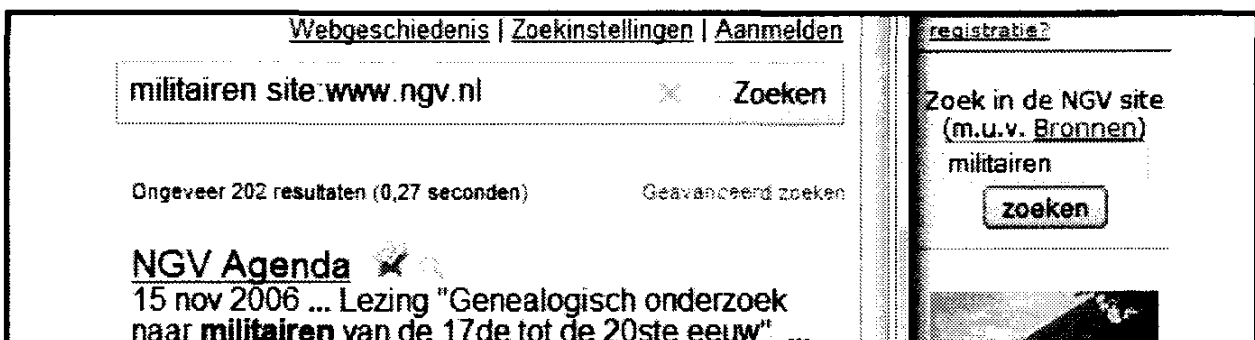
Uitgelicht Familienamen en 200 jaar burgerlijke stand

Dit jaar bestaat de burgerlijke stand 200 jaar en gezien de efficiëntie van de persoonsregistratie die bewerkstelligd is, mogen we daar best even bij stil staan. Verschillende archieven besteden uitgebreid aandacht aan dit feit. Het Meertens Instituut is met name geïnteresseerd in de naamkundige kant van de burgerlijke stand. Denkt menigeen immers niet dat wij onze achternamen aan Napoleon te danken hebben? [Lees meer.](#)

Het Stadsbestuur van Groningen (1246-1594) telt 3905 beschreven archiefstukken, waarvan 3858 zijn gedigitaliseerd. Als u op www.archieven.nl de zoekterm **2100** intikt krijgt u als bovenste treffer het Stadsbestuur, toegang 2100. Links van de beschrijving klikt u **Inventaris** aan en het zoeken kan beginnen. Rechtspraak van de raad, gilden, waterschapszaken, geschillen, resoluties, stukken van stadsambtenaren en bevelschriften is slechts een kleine greep uit de vele zaken die worden behandeld. Van veel items zijn scans te zien. Op het plusje klikken geeft de onderliggende archiefstukken. Het handigst – vind ik – is het openen van onderaf te beginnen. Hoeft u minder te scrollen. Zoeken via de site van de Groninger Archieven is ook mogelijk. Dan de woorden **scans stadsarchief** in het zoekscherm typen.

Als u onderzoek wilt doen op de Groninger Archieven, is het mogelijk van te voren de stukken via internet aan te vragen. Ze liggen dan op de gevraagde dag voor u klaar. Dit item is (vind ik) op de site wat moeilijk te vinden. Daarom heb ik het maar vastgezet bij mijn internetfavorieten. De rechtstreekse link is: www.groningerarchieven.nl/content.php?hoofd_id=6&sub_id=32. (Underscore tussen “hoofd” en “id”, en tussen “sub” en “id”).

In deze rubriek noem ik voornamelijk Noordelijke bronnen. Mocht u meer landelijk georiënteerde items willen zien, kijk dan op de site van de Nederlandse Genealogische Vereniging: www.ngv.nl. Daar schrijf ik elke maand een Column met – naar mijn idee – interessante internetsites en -nieuwtjes. Verder staan er veel genealogieën op de site en homepages van leden. Van uiteenlopende onderwerpen. In het scherm **Zoek in NGV site** (rechts op site) kunt u een zoekterm intikken. Er wordt gezocht in alle items, met uitzondering van **Bronnen** (Bidprentjes, Overlijdensknipsels Verenigings Centrum Weesp en Registre Civique), daarvoor moet u inloggen. Op de openingssite staat ook **Landelijk Nieuws**, dat spreekt voor zich. Openen hoeft niet direct, met de muis erboven staan geeft het eerste stuk tekst in een grijs vlakje. De woorden **vroge Column** en **geheel openen** hebben tijdelijk plaats moeten maken voor info over de Genealogische Dag in Utrecht op 21 mei. De **Column** opent door op de afbeelding te klikken.

En heeft u genoeg van internet, kijk dan nog even voor u afsluit op de site die Maikel Galema me leverde: <http://stamboomvragenforum.nl/index.php/board,8.0.html>. Boeken! Op het symbool in de tweede kolom klikken geeft een beschrijving, het teken-tje helemaal rechts verbindt door met een discussie er over. Surf ze en lees ze!

Uw foto op canvas bij CopyRight kan het!

Verschillende effecten mogelijk, In full color, mono/duotone of zwart/wit.

En 2 dagen levertijd!

Diverse formaten, vanaf 20x20cm t/m 100x100cm

COPYRIGHT!
www.copyright.nl

CopyRight! kerklaan
Kerklaan 49-51
Tel: 050 5714666
kerklaan@copyright.nl

Nieuwe boeken: Verschenen of nog te verschijnen

Klaas Niemeijer, kenjniemeijer@planet.nl

De boekhandel Godert Walther moest na de tragische brand in de Oude Ebbingestraat tijdelijk een ander pand betrekken. In dat tijdelijke pand kreeg de boekhandel op 29 december van het vorig jaar weer te maken met een brand met als gevolg dat de boekenverkoop noodgedwongen is gestaakt. De boekhandel Godert Walther verzorgt de levering van boeken voor de verkoopstand in het RHC Groninger Archieven. Een gevolg daarvan is dat in deze rubriek deze keer maar een beperkt aantal boeken is opgenomen. Waarschijnlijk zal vanaf 18 april de winkel in de Oude Ebbingestraat weer zijn geopend.

Beelden geschiedenis – Fotoboek van de dorpen Scharmer-Harkstede e.o., diverse medewerkers, uitgave Profiel, Bedum onder auspiciën van de Historische vereniging Scharmer-Harkstede e.o., ISBN 978-90-5294-495-1, 200 bladzijden, rijk geïllustreerd met zwart/wit foto's, € 29,95. Vooral interessant voor mensen die daar wonen of waarvan hun voorouders uit die omgeving komen. Veel foto's van – soms – verdwenen woningen en boerderijen in Harkstede, Scharmer, Woudbloem, Klein-Harkstede en de buurtschap Borgweg.

Groningen onbewolkt, fotograaf Peter Elenbaas en tekst door Frits Poelman, uitgeverij Bas Lubberhuizen, ISBN 978-90-5937-264-1, 192 bladzijden, geïllustreerd met haarscherpe luchtfoto's, weinig tekst, € 29,50. Een leuk kijkboek. Met enige foutjes in de tekst, zo wordt bijvoorbeeld de Zuiderbegraafplaats in Groningen de R.K. begraafplaats genoemd. De samenstellers hebben in dit genre ook andere boeken gepubliceerd, zoals de Wadden onbewolkt en enkele boeken over Amsterdam onbewolkt.

Hervonden stad – 15^e jaarboek voor archeologie, bouwhistorie en restauratie in de gemeente Groningen, diverse auteurs. Uitgave Stichting Monument & Materiaal en de Dienst RO/EZ van de gemeente Groningen, Groningen, 2010, ISSN 1836-0208, 196 pagina's, geïllustreerd, gelijmde rug, € 13,50. Zoals ook in vorige uitgaven het geval was, weer een lokale ontdekkingsreis in de tijd. Van bodemvondsten tot recente historie. Zonder de andere bijdragen tekort te willen doen trok één onderwerp direct mijn bijzondere aandacht. In mei hoop ik naar Santiago de Compostella te fietsen en natuurlijk viel mijn oog direct op de prachtige bijdrage over de in de stad gevonden pelgrimsinsignes (wat zijn het er ontzettend veel!). Ook de vondst van een azabache van Jacobus de Meerdere, afgebeeld op pagina 17, is erg bijzonder. Verder de uitvoerige beschrijving van de cultuurhistorie van de Friesch-Groningsche Beetwortelsuikerfabriek in Groningen (1914-2008) en deel 2 van de bijdrage "Ruïnes op de Grote Markt". Het ging kennelijk toen ook al niet van een leien dakje. Een aanrader!

Hoop Vertrouwen en Moed – Het ontstaan van de Noordpolder, begin van een meeslepende tijd, auteur Bert Bakker, uitgeverij Profiel, Bedum 2010. ISBN 978-90-5294-493-7, 223 bladzijden, geïllustreerd, € 20,00. Het verhaal begint met een verhandeling over de boerderij Groot Hoysum bij Warffum en spitst zich later toe op de zogenaamde schrijfboeken, die nog steeds op de boerderij worden bewaard. Deze documenten, aangevuld met informatie en veel illustraties over het boerenleven in de afgelopen twee eeuwen, vormen de basis van deze kroniek over de Noordpolder, die in 2011 precies 200 jaar bestaat. Het fraaie boek wordt afgesloten met een Fragmentgenealogie van de familie Elings.

Willem Frederik Pastoor – Plattelandsfotograaf te Loppersum 1884-1972, diverse auteurs en met bijdrage van Mirjam de Jonge, uitgave van de Historische Vereniging Loppersum 2010, ISBN 978-90-5294-2, 224 bladzijden, rijk geïllustreerd, gebonden, prijs € 37,50. Een selectie uit de collectie van meer dan 5000 foto's. Prachtig historisch fotomateriaal van diverse aspecten in de samenleving van Loppersum en de kerkdorpen.

Woellust en Welgelegen – Tuinen en tuinieren in de provincie Groningen, onder redactie van IJntje Botke en Herman Maring, uitgeverij Kleine Uil 2010, ISBN 978-90-77487-76-1, 143 bladzijden, prachtig geïllustreerd, € 25,00. Dit prachtige boek is voorzien van veel kleurenfoto's en verdeeld over 11 rubrieken komen diverse onderwerpen uitvoerig aan bod. Voor wie geïnteresseerd is in historische en hedendaagse siertuinen absoluut een aanrader.

Tobias Wagenaar maakte me nog attent op de volgende twee boeken:

De nieuwe Kroniek van het geslacht Haselhoff. Uitgegeven door de familiestichting Hazelhoff en te bestellen via het secretariaat van de familiestichting. Telefoon 0172 - 538969. Het is de opvolger van de in 1992 verschenen *Kroniek van het geslacht Haselhoff*. Door nader en aanvullend onderzoek ontstond de behoefte aan een geheel nieuwe Kroniek. Het bevat ruim 600 pagina's. De familie is te volgen door de eeuwen heen en niet alleen in Westerwolde, maar ook in andere continenten. En ook voor families als Hazelhoff Roelfzema. De prijs is € 37,50 per exemplaar. Dit is exclusief € 6,75 verzendkosten. Het rekeningnummer is 50.70.07.700 t.n.v. de Familiestichting Haselhoff. (ISBN-nummer onbekend).

Gevallen op het veld van eer – Een genealogische verkenning van de militaire erebegraafplaats Peutjoet, auteur Adriaan P. Intveld, uitgegeven door de Indische Genealogische Vereniging, ISBN 978-90-73994-23-2, 426 pagina's, € 25,00 (voor leden) en € 32,50 (voor niet-leden), exclusief verzendkosten, te bestellen via penningmeester@igv.nl. In deze eerste werkgroeppublicatie wordt een overzicht gegeven van alle militairen wier naam verbonden is met de voormalige militaire erebegraafplaats Peutjoet (tegenwoordig: Peucut) in Kota Radja (tegenwoordig: Banda Aceh). Duizenden militairen zijn in de periode 1873-1940 begraven op Peutjoet. Daar de registers van Peutjoet helaas in de Tweede Wereldoorlog verloren zijn gegaan (en omdat Peutjoet niet onder het beheer van de Oorlogsgravenstichting valt), was het tot voor kort onduidelijk welke personen hier begraven liggen (of begraven hebben gelegen). Naast militairen zijn er in de Nederlandse periode (tot 1942), maar ook daarna nog vele burgers begraven op Peutjoet. Meestal betroffen het hier vrouwen en kinderen van militairen. Ook van deze groep, bijna 700 personen in totaal, zijn in deze publicatie enige gegevens opgenomen.

H.C. Geukes Foppen uit Mildam stuurde aan de redactie het volgende bericht:

Onlangs heb ik mijn onderzoek naar de Groningse/Oostfriese **familie Klugkist** afgerond. Getracht is om met het onderzoek zo volledig mogelijk te zijn geweest. Maar er is altijd aan te vullen. De geschiedenis en de genealogie van de Groningse/Oostfriese familie Klugkist is met namen, met data en met korte levensvermeldingen en zo'n 150 ingescande documenten en foto's, 470 bladzijden, gebrand op een cd-rom. Een exemplaar van het digitale boek "In de Groningse/Oostfriese voetsporen van de familie Klugkist" is in het Groninger archief te zien. Geïnteresseerden zijn reeds in de gelegenheid gesteld het digitale boek aan te schaffen tegen betaling van € 25,00. Voor

nadere informatie kan men bellen naar 020 - 4033060 of via e-mail ferdinandknaack@gmail.com.

Ook de heer Eildert H. Delger uit Hattem stuurde ons een bericht:

Het is zover, de stamboom van het geslacht Delger is na een onderzoek van liefst 50 jaar gereed. In dit naslagwerk, bestaande uit ruim 200 pagina's, staan thans 1954 personen vermeld, meer dan 150 foto's, veel huwelijksacten en andere wetenswaardigheden. Tevens is bij meerdere personen melding gemaakt van interviews etc. Onderzoek heeft onomstotelijk uitgewezen, dat alle personen in Nederland met de achternaam "Delger" afstammelingen zijn van Jan Jacobs (Broek) Delger en zijn vrouw Jantjen Duurts (Noorman).

Tevens staat in het naslagwerk veel informatie over afstammelingen van genoemde personen, die rond de eeuwwisseling van 1900 naar de V.S. zijn vertrokken en zich daar hebben gevestigd, o.a. in de staat Iowa.

Belangstellenden kunnen in bezit komen van dit unieke naslagwerk, door in te schrijven bij de samensteller: Eildert H. Delger, Hessenweg 91, 8051 LG Hattem. Inschrijving is slechts mogelijk door overmaking van € 25,— op rekeningnr.: 3257.00.397 t.n.v. E.H. Delger, Hattem, onder vermelding van naam en adres. Een e-mail naar e.h.delger@wxs.nl wordt vervolgens op prijs gesteld. Na ontvangst van genoemd bedrag zal het naslagwerk z.s.m. worden gedrukt en bezorgd, c.q. verzonden.

Vragen en antwoorden

redactie Johan Waterborg

Deze rubriek is bedoeld voor specifieke vragen op genealogisch gebied in de provincie Groningen en voor algemene vragen van genealogische aard. Antwoorden komen van de Roots@Groningen-lezers; de redactie doet geen onderzoek naar aanleiding van gepubliceerde vragen; voor verdere regels zie *Roots* 2009 nr. 1, p. 31. U kunt uw vragen en antwoorden sturen naar: J.A.P. Waterborg, Vijverweide 13, 9791 EA Ten Boer, tel: 050-230 34 40, e-mail: waterborg@ziggo.nl.

VRAGEN

2011/01 Tammes

Een van mijn voorouders is Jacob Tammes, bakker te Zuidbroek. Hij trouwde (1) ca. 1645-1647 met Lamke Remkes, dr. van Remke Jacobs, uit welk huwelijk twee zoons: Remko Jacobs (ca. 1648) en Tammo Jacobs (ca. 1659). Hij trouwde (2) 13-12-1667 (hc) te Zuidbroek met Weije Tjaerts, uit welk huwelijk een zoon Eltio Jacobs.

Ik ben op zoek naar de ouders van Jacob Tammes. En mijn enige houvast daarbij zijn dr. Allert Claesen ter Borch (ged. Appingedam 16-10-1640), zoon van Jan Willems ter Borch en Jantien Allerts, en zijn neef ds. Allert (Allardus) Hijl (ged. Groningen 5-9-1650), zoon van Jurrien Hijl en Claartje Allerts.

Deze beide heren zijn in de loop der tijd sibbevoogd over Tammo Jacobs (na het overlijden van zijn moeder Lamke Remkes), en ds. Hijl is later voormond over Eltio Jacobs (na het overlijden van zijn vader Jacob Tammes). Je mag dus veronderstellen, dat Jacob Tammes verwant is aan én dr. Allert ter Borch én ds. Allert Hijl. Maar hoe? Alle suggesties zijn welkom.

Henk Hartog, Groningen

Correcties, reacties en aanvullingen

Achterzijde Roots@Groningen 2010, nr. 3

Een correctie op het bijschrift bij de foto van **Grietje Ottens** op de achterzijde van de Roots van 2010 nr. 3 (zus van de overgrootvader van Tineke van de Wege). Zij werd geboren in 1864 en overleed in 1899.

Voorplaat Roots@Groningen 2011, nr. 1

Dan kregen we een paar reacties binnen op de foto, die de voorkant van de vorige Roots sierde (2011, nr. 1, foto van Lenus Poppens, ca. 1900).

Mevrouw Edema te Groningen meldde dat de kar of het wagentje waarschijnlijk gebruikt werd als een soort kinderwagen. Er was ruimte voor meerdere kinderen.

Later maakte Janny Boerhave ons nog attent op het volgende

In een boekje getiteld *Onstwedde, rond 't Loug en 't Wold* vond ik een soortgelijke foto, zie bijlage. [= foto hiernaast, red.]

Hieruit blijkt dat de afgebeelde kar een voorloper van de huidige wandelwagen is. De tekst die er bij staat luidt als volgt:

Aan de Kampweg zien we Rikste Karskens, die hier wandelt met haar nichtjes Zwaantje, geb. 1-1-1912 en Grietje, geb. 26-3-1913. De meisjes in deze prachtige 'sportkarre' waren dochters van Berend Wilzing en Albertje Migchels. Deze foto dateert uit 1914.

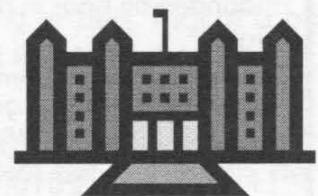
Bron: *Onstwedde, rond 't Loug en 't Wold*, door P. Rooks en K. Meijer, *Onstwedde* 1977; de pagina's 142 en 143.

Nieuws van de archieven

redactie Henk Hartog

Groninger Archieven, Cascadeplein 4, tel. 050-5992000; www.groningerarchieven.nl

Nieuwe genealogieën in de studiezaal dan wel op aanvraag (toegang 1957) 26266 **Dauids**. *Harm Dauids, schipper van de Jatrie*. Over de geschiedenis van de schippersfamilie Dauids uit Stadskanaal en over hun binnenschepen.

Nieuwe dan wel opnieuw bewerkte toegangen

- 244 Hervormde gemeente Hoogezand, 1706-1983 (geheel herzien)
- 280 Hervormde gemeenten Nuis en Niebert, 1716-1974 (herzien)
- 598 Familie Wolthers, 1470-1917
- 1339 Grote of Herensociëteit te Groningen, 1765-2001 (met aanvulling)
- 1898 Hervormde gemeenten Middelstum en Toornwerd, 1656-1958 (herzien)
- 2489 Verzameling documenten betreffende (verdwenen) molens in Groningen, 1816-2008
- 2499 Verzameling boerenerven in Groningen, 1845-2009
- 2547 Evangelisch-Lutherse gemeente te Groningen, 1730-2001

Sluitingsdata Groninger Archieven

De Groninger Archieven zijn gesloten op donderdag 5 mei en vrijdag 6 mei, op Hemelvaartsdag 2 juni en vrijdag 3 juni, en op Pinkstermaandag 13 juni.

Bij de voorplaat en op de achterkant

Idee en uitvoering Antonia Veldhuis

Bij de foto op de voorzijde; Antonia Veldhuis schrijft:

Op de voorplaat de overgrootmoeder van Antonia Veldhuis: Gerritje Botes van der Meulen is geb. te 't Meer (bij Heerenveen) op 20 maart 1834, dochter van molenmaker Bote Jacobs van der Meulen en Hendrika Gerdiena Peeze. Ze is voor haar huwelijk dienstmeid bij notaris H.J. Carpentier in Koudum en later winkeliere. Ze is overl. in Koudum op 9 dec. 1908. Ze trouwt op 12 mei 1861 te Hemelumer Oldeferd met Rinke Douwes Dijkstra, zoon van Douwe Theunis Dijkstra en Tetje Tjittes Smits. Rinke is geboren in Koudum op 29 jan. 1835 en ald. overl. 15 maart 1863..

Na zijn overlijden trouwt ze op 10 juni 1864 in Hemelumer Oldeferd met Douwe's broer Titte Douwes Dijkstra, arbeider, geb. 27 okt. 1828 te Koudum, overl. ald. 29 juni 1883.

Kleindochter Janna Dijkstra vertelt over haar grootmoeder Gerritje (via Janna's dochter Toos Stijl-Piersma, op 22-3-1998):

"Oma kon alles beter, ze was geen prettige vrouw. Ze had een winkeltje met olienoten, voorin het huis. Mijn andere oma had altijd wat lekkers bij zich, deze niet. Het was een trotse vrouw, wat nurks, niet gezellig en ze leefde haar eigen leven. Geen oma voor kinderen. Ze hief altijd de loftrumpet over haar zoon Douwe. Die had een huis gekocht en was tuinman. Ze zei ook altijd tegen de dochters (Lijsbet e.d.) "Je moet naar Holkje kijken (de vrouw van Douwe), die weet hoe het moet. Dat is een echte huisvrouw".

Toos vertelt verder: "Het portret van Gerritje dat je (Antonia) in 1996 stuurde, staat nu al maanden bij haar in de kamer. Ma zegt "Dat is mijn oma". Vroeger mocht je niet over haar praten".

Zie verder de artikelen, geschreven door Antonia Veldhuis:

Gens Nostra, dec. 1996: *Favoriete voorouder Gerritje Botes vd Meulen.*

Gens Nostra, april 2008: *Vier generaties Dijkstra – koop, vernieling, ongeluk en verkoop.*

11 en 30, april 2010: *Het portret.*

Bij de foto op de achterkant; Klaas Niemeijer schrijft:

De personen op de foto zijn (van links naar rechts)

mijn opa Stephanus Riemersma (1886-1964), oom Arend Riemersma (1916-1991), moeder Truus Riemersma (1912-1956) en oma Jacoba Johanna Janssen (1886-1934).

Bestuur van de afd. Groningen

- **Voorzitter (en afgevaardigde)**

G. Zuidema
Zilverlaan 30
9743 RK Groningen
050 – 577 63 63

voorzitter@groningen.ngv.nl

- **Vice-voorzitter en penningmeester**
H. Boels en plv. afgevaardigde

Stadsweg 47
9791 KA Ten Boer
050 – 302 32 07

penningmeester@groningen.ngv.nl

- **Secretaris**

H.J. Timmer
Coronastraat 14
9742 EG Groningen
050 – 571 11 42

secretaris@groningen.ngv.nl

- **Bestuurslid (en Contactdienst (CALs))**

T.K.J. Wagenaar
Spiegelstraat 103
9721 JT Groningen
050 – 526 67 01

cals@groningen.ngv.nl

- **Bestuurslid (PR)**

J.A.P. Waterborg
Vijverweide 13
9791 EA Ten Boer
050 – 230 34 40

pr@groningen.ngv.nl

Redactie Roots@Groningen

redactie@groningen.ngv.nl

H.J.E. Hartog
Snelliusstraat 28
9727 JN Groningen
050 – 525 33 33

K. Niemeijer
Boerhoorn 56
9841 HZ Vries
0592 – 54 22 62

T.K.J. Wagenaar
Spiegelstraat 103
9721 JT Groningen
050 – 526 67 01

J.A.P. Waterborg
Vijverweide 13
9791 EA Ten Boer
050 – 230 34 40

Knipseldienst

M. Becker-Jager
Frankrijklaan 49
9501 RN Stadskanaal
0599 – 614 257

knipseldienst@groningen.ngv.nl

Afdelingswebsite:

<http://groningen.ngv.nl>

D. Uuldriks
Velthoek 24
9642 RB Veendam
0598 – 63 38 33

webmaster@groningen.ngv.nl

Kinnen wie joe helpen?		Computer algemeen	Contactdienst	Genealogie beginners	Genealogie gevorderden	HazaData	Heraldiek	Internet	Kadaster	Militairen (Staats leger)	NGV algemeen	Notarieel	ProGen
J.W.H. van Campen	050 – 501 82 14			✓	✓					✓			
Ir. A. Daae	050 – 309 22 93						✓						
H.J.E. Hartog	050 – 525 33 33			✓	✓						✓		
G.W. Kuyk	050 – 403 15 97					✓			✓			✓	
M.J. de Lange	058 – 280 24 85			✓	✓	✓					✓		
P. Molema	079 – 342 36 80	✓				✓		✓					
R.O. Roffel	050 – 577 04 01					✓							
A. Veldhuis	0511 – 47 58 98			✓	✓			✓					
T.K.J. Wagenaar	050 – 526 67 01		✓							✓			✓

**GEMEENTELIJK INDELING 1811-1829
EN REGIO-INDELING**

ISSN-nummer: 1380-7277

Roots@Groningen

Indien onbestelbaar: Henk Hartog, Snelliusstraat 28,
9727 JN Groningen